KLUB NOVÝCH NEWCOMERS CLUB

KANADSKÉ LISTY

Second Class Mail. Reg. No. 3088

388 Atwater Ave., Mississauga, Ontario, L5G 2A3, Canada. Tel. /905/ 278-4116.

No. 3-4, Vol. 32., březen-duben--March-April 1998.

650 let UNIVERZITY KARLOVY 1348·1998

TÝDEN ZAHRANIČNÍCH ČECHŮ
28. 6. - 4. 7. 1998
Univerzita Karlova, Praha

Dne 7. dubna 1998 uplyne 650 let ode dne, kdy český král a římský císař Karel založil vysoké učení, univerzitu, která podnes nese jeho jméno a stále se hlásí k poslání, které ji její zakladatel kdysi tak moudře určil - být místem, které otevírá cestu ke vzdělání, moudrosti a vědění. Vědomi si významu tohoto výročí a naplněni touhou, aby se na jeho oslavách podílel každý, kdo chce s námi sdílet radost na tím, že ho můžeme slavit jako obec svobodných členů univerzity, zveme vás k účasti na jubilejních oslavách v roce 1998, kterými chceme připomenout dějiny Univerzity Karlovy i její místo v současném světě vzdělanosti a kultury.

Již od svého počátku byla Univerzita Karlova více než jedním z mnoha evropských učilišť. Plnila a plní nepopiratelnou úlohu symbolu národní kultury, její kontinuity, symbolu české státnosti. Univerzita Karlova byla však od svého založení také institucí mezinárodní, vítala ve svých učebnách a studovnách studenty i význačné vědce z celého světa, přispívala k vytváření evropské, ale také světové vědy a stala se po svém založení matkou či sestrou mnoha dalších evropských univerzit ve svém sousedství.

Karlova univerzita sdílela s českým státem a jeho národy jejich pohnuté a dramatické osudy, období slávy i ponížení, úspěchů i proher, vítězství a porážek. Její studenti a učitelé se podíleli na těchto osudových zvratech a často občtovali pro vítězství pravdy a spravedlnosti nejen svou svobodu, ale i své životy. Tak tomu bylo také v uplynulých padesáti letech nesvobody...

Do svého výročí vstupuje obrozená akademická obec Univerzity Karlovy vědoma si své odpovědnosti i úkolů vyplývajících z nové tvářnosti světa, Evropy i českého státu, úkolů naplněných rozvojem svobodné vědy a kultury i výchovou nových generací studentů oddaných principům demokracie a pravdy. Právě v tom navazuje Univerzita Karlova na své nejslavnější tradice, které ji vždy spojovaly s osudy národa a lidstva, právě proto zaměřuje veškeré své úsilí na další budování a rozvíjení tak, aby byla nejen vrcholným pracovištěm vědeckým a vzdělávacím, ale skutečnou dílnou lidskosti, místem výchovy k toleranci a lidské odpovědnosti. Výročí 650 let od založení Univerzity Karlovy se tak stává významným připomenutím k poslání vědy, vzdělanosti a kultury, místa univerzit v onom nikdy nekončícím procesu poznávání a objevování pravdy nejenom v Čechách, nejen ve střední Evropě, ale na celém světě.

Vyslovujic pozvání k účasti na jubilejnich slavnostech Univerzity Karlovy v roce 1998 prohlašuje její akademická obec, že již nikdy nedovolí, aby v jejich přednáškových síních pohaslo světlo pravdy, aby odtud vyvanuly myšlenky svobody a lidství.

Jménem akademické obce Univerzity Karlovy:
Prof. JUDr. Karel Malý, Dr.Sc. ***Rektor***

Pro zájemce v zahraničí je pořádán zvláštní program:
Týden zahraničních Čechů, 28.6.1998 do 4.7.1998
Univerzita Karlova, Praha
Týden zahraničních Čechů se koná pod záštitou ministra zahraničních věcí České republiky a rektora Univerzity Karlovy.

Jubilejní Světový Kongres SVU

Jak jsme již předběžně informovali naše čtenáře, ve dnech 5.-10. července 1998 se pořádá v Bratislavě na Slovensku 19. Světový Kongres Společnosti pro vědy a umění (SVU), u příležitosti 40. výročí založení této významné celosvětové organizace. Toto je první kongres svého druhu, který je organizován na půdě Slovenské republiky. Poslední tři kongresy byly uspořádány v Praze a v Brně a všechny předešlé, počtem jich bylo 15, se konaly bud' ve Spojených státech či Kanadě.

Jubilejní 19. kongres SVU je organizován pod patronátem primátora města Bratislavy a ve spolupráci s hlavními slovenskými institucemi vyššího vzdělání jako je Univerzity Komenského, Slovenské technické univerzity, Univerzity města Bratislavy, Ekonomické univerzity, Vysoké školy výtvarných umění, Akademie hudby a dramatického umění, Slovenského národního muzea a Slovenské akademie věd.

Účelem kongresu, se svým ústředním námětem „Vědy a umění na prahu 21. století", je poskytnout platformu pro otevřený dialog mezi učenci, vědci, umělci a ostatními znalci o palčivých otázkách, jimž bude musit čelit naše civilizace v příštím století. Na programu budou ovšem i jiné sekce, diskuzní panely a symposia — podle vědeckých a uměleckých disciplin anebo dané problematiky.

Tento kongres bude nepochybně jednou z nejdůležitějších událostí roku. Naši čtenáři by si neměli tuto jedinečnou příležitost nechat ujít. Kromě pestrého a zajímavého akademického programu bude na kongrese uspořádána řada pozoruhodných a zábavných kulturních a společenských akcí, nemluvě o možnosti poznat krásy slovenské krajiny. Účastníci kongresu budou mít též k dispozici prvotřídní bydlení za neobyčejně nízké ceny. Pokoj pro dva s privátní koupelnou za 30 dolarů za noc je něco, co se nenajde nikde!

Zájemci o účast, ať již pasivní či aktivní, nechť se bez prodlení přihlásí u předsedy Společnosti pro vědy a umění, Míly Rechcígla, na adrese 1703 Mark Lane, Rockville, MD 20852; Tel/Fax (301) 881-7222; e-mail: rechcigl@aol.com.

dopisy čtenářů

Informace z Kanady

Naši krajané, žijící v zahraničí, se dosud marně domáhají svých práv na navrácení českého občanství, a tím i na možnost zúčastnit se aktivně blížících se voleb v České republice. V této záležitosti se krajané obrátili otevřeným dopisem ze dne 12. ledna 1998 přímo na prezidenta ČR Václava Havla s žádostí o konečné odstranění uvedené diskriminace a vyřešení tohoto dlouholetého problému.

Navrácení práv i majetku exulantům zahrnuje ve svých programových cílech v České republice i dosud mimoparlamentní strana Demokratická unie (DEU); problémy exulantů se zabývá také zvláštní komise Senátu ČR, a nyní zřejmě i prezident - takže lze očekávat, že hlasy desetitisíců našich krajanů, žijících v zahraničí, budou už v brzké době konečně vyslyšeny. **Ing. Jaromír Vajda,**
MF D 18/2'98 **Ostrava**

NEZAMLČUJME PRAVDU!

Lidové noviny píší často o historii Československé republiky. Nedávno otiskly stať podepsanou značkou „mzv" o vzniku Středoevropské unie národů v říjnu 1918 v americké Filadelfii. Ačkoliv autor dost podrobně popisuje, jakým perem T. G. Masaryk podepisoval deklaraci, jak se přitom tvářil kameraman, kdo kde seděl a podobně, na jednu důležitou věc však zapomněl. Na účast amerických Rusínů v čele s G. Žatkovičem, kteří tak vlastně poprvé na mezinárodním fóru vyjádřili podíl rusínského národa na novém uspořádání střední Evropy. Je známo, že americký prezident W. Wilson poradil Žatkovičově rusínské reprezentaci, aby vešla ve styk s Masarykem, který tehdy pobýval v USA, a dohodl s ním další plány. Autor Lidových novin tuto významnou událost a jednání kolem Středoevropské unie národů zamlčel. Proč? Vždyť je to jeden ze základních kamenů existence Československa a účast amerických Rusínů na tom, nelze potlačit.

Your Key to the Czech Republic

Looking for an English-language newspaper that gives fresh, up-to-date, unbiased news, business and cultural coverage of Prague and the Czech Republic?

Subscribe to.....

THE PRAGUE POST

For information and your complimentary copy of *The Prague Post*, contact Hana Anděrová, Na Poříčí 12, 115 30 Praha 1, Czech Republic, Phone: (422) 2487 5000 Fax: (422) 2487 5050

Vysílání pro cizinu povede redaktor BBC

Praha (ČTK) - Novým ředitelem vysílání veřejnoprávního Českého rozhlasu do ciziny, stanice Radio Praha, bude několikaletý pracovník zahraničního vysílání BBC v Londýně Miroslav Křupička. Funkce se ujme 1. dubna. Krupička, který uspěl ve výběrovém řízení, vystřídá v čele stanice Dušana Pálku, jenž odchází na vlastní žádost.

Minulý režim chce zpátky již téměř třetina lidí

Praha (eri, ČTK) - Neustále přibývá lidí, kteří s nostalgií vzpomínají na minulý režim. Zatímco loni v říjnu by se chtěl před listopad 1989 vrátit každý pátý občan, v únoru už je to téměř třetina obyvatel. Výzkum agentury Factum ukázal, že oproti loňským 18,1 procentě preferuje letos komunistický režim 28,7 procenta dotázaných.

"Všechno je způsobeno politickými událostmi, ekonomickým vývojem a životními podmínkami, které se dotýkají každodenního života lidí," odůvodňuje nelichotivý stav Stanislav Hampl z agentury Factum.

Nerozhodnutá skupina lidí, která neví, jakému režimu dát přednost, se nyní zmenšila ze čtvrtiny na pětinu.

Jistý posun zaznamenala agentura Factum také co do rozdílu mezi názory věkových skupin, který se pomalu stírá. Ještě loni preferovali minulý režim převážně starší lidé. Letos však podíl příznivců starých pořádků vzrostl ve všech věkových skupinách. U lidí pod třicet let se v říjnu jednalo o necelých deset procent občanů, nyní jejich počet během čtyř měsíců narostl o téměř dvanáct procent.

Stejně tak je to i se vzděláním. Preference minulého režimu stoupají ve všech kategoriích. U vysokoškolsky vzdělaných lidí se preference zvýšily dokonce o patnáct procent. Zatímco mezi nevyučenými občany se základním vzděláním se pro předlistopadový režim vyslovuje 39,2 procenta lidí, tak u vysokoškoláků to je 17,2 procenta. Loni to byla jen necelá tři procenta vysokoškolsky vzdělaných občanů.

Pokud jde o regiony, nejvyšší podíl lidí, kteří by si vybrali minulý režim, je v severních Čechách a na Moravě, nejnižší stále v Praze a na jihu Čech.

Mezi politickými stranami by životu v předlistopadové éře dali přednost nejčastěji voliči komunistů: 87,9 procenta. Za ně se poměrně překvapivě blízko vedle sebe umístili voliči SPR-RSČ (32,4 procenta) a ČSSD (31,6 procenta). MF D 25/2'98

Two countries, still one people

VITALI VITALIEV

I TEND to attract trouble. In November, 1992, during my visit to Slovakia — when it was still in the Czechoslovakian Federation — Alexander Dubcek, a Slovak and the federation's former president, died of injuries received in a suspicious car accident.

While his body was lying in state in the National Theatre in Bratislava, I stood outside in a huge crowd of mourners.

This was not simply the funeral of a famous politician, the proponent of "socialism with human face". It also was the funeral of Dubcek's delusion that socialism and democracy could co-exist.

He failed to realise socialism always ended up with only one face — the moustached, pock-marked face of Comrade Stalin.

Less than two months later, Czechoslovakia ceased to exist.

The decision to split was taken by the two premiers — Czech Republic's Vaclav Klaus and Slovakia's Vladimir Meciar — without consulting the populace. Opinion polls showed most Czechs and Slovaks did not think the division necessary. But a promised referendum was never held.

The marriage of the two states lasted for 74 years — one short of a diamond wedding. It had not always been happy, but few marriages can boast uninterrupted bliss.

For 74 years, the spouses adjusted to each other to become almost inseparable. That is why the division, later known as the "velvet divorce" (to echo "the velvet revolution" of 1989), had been so painful.

Well, to develop the marriage analogy, it is not uncommon for a couple's parents and relatives to be the main cause for a divorce. And who suffers most? The children. Or, in this case, the people.

Dubcek was an ardent opponent of Czechoslovakia's division. His death was timely for the separatists.

There were rumors of a conspiracy, masterminded by Vladimir Meciar, Slovakia's authoritarian prime minister, who had benefited enormously from the split. It turned out the uninjured driver of Dubcek's car during that fatal trip had been one of Meciar's former aides.

This led to the black joke: When was the last time Prime Minister Meciar wore blue overalls? Answer: When he was tampering with the brakes of Dubcek's car.

As of January 1, 1993, at the time when Cold War frontiers were disappearing from the map, the newest European border came into being. Its absurdity is obvious to anyone who crosses it by train.

At the Slovakian station of Kuty, several dozen Slovakian border guards, dressed in baggy, Soviet-style uniforms, with Slovakian double cross (national emblem) on their sleeves, board the train. With guns dangling from their belts, they move through the carriages, checking visas and imposing hefty, on-the-spot fines on those who do not have them.

At the Czech frontier station of Breslav, they are joined by their counterparts from the Czech border police, sporting smart, black overalls, with gleaming badges on their chests. Having completed their cursory examination of travellers's passports, they join their Slovak colleagues (who, for some reason, are still on the train) for a chat and, sometimes, a drink, in the corner of a half-empty, first-class carriage.

There is no language barrier — Czech and Slovak tongues are similar. Curiously, even their different uniforms underline their similarity and make them look like twin brothers, separated by the ill will of their divorced, irresponsible parents who have decided to split the children equally between their new families.

Once, crossing the same border from the Czech side on the way to Hungary, I was woken in the middle of the night by the Slovakian passport control officers who wanted to see my transit visa, which I did not have. The Slovakian border guard was already rubbing his hands in anticipation of the fine, but, at the last moment, I remembered I had a short-term visitor's visa for Slovakia in my passport. The border guard stamped it angrily and moved on. Revenge was imminent.

Half an hour later, when I was dozing, there was another peremptory knock on the door of my compartment. It was the same, angry-faced border guard. "Do you speak Russian?" he asked in broken Russian. "Yes, I do," I replied, wondering whether his curiosity about my linguistic abilities was the only reason for interrupting my sleep for the second time within an hour.

"There is another Australian travelling in the next carriage," he said. "He doesn't have a transit, Slovakian visa and refuses to pay the fine. I want you to explain to him, in English, that he has to cough up . . ."

It appears the newest European border makes sense to border guards only. The only frontier it marks is the one between the land where people drink mostly beer (the Czech Republic), and the land where they drink more or less everything (Slovakia).

Herald Sun, January 25, 1998

Tam, kde musím, dělám jen to, co musím.

Kanadské Listy

INDEPENDENT MONTHLY
IN CZECH LANGUAGE

Publisher and Editor: Mirko Janeček.
Tel. /905/ 278-4116.

Články, objednávky inserátů, opravy adres a předplatné lze poslat na:
"Kanadské Listy", 388 Atwater Ave., Mississauga, Ont. L5G 2A3, Kanada.

Předplatné na 1 rok:

Kanada ...	$ 19:00
USA, jako tiskopis ...	$ 22:00
zámoří, jako tiskopis ...	$ 24:00
USA, letecky ...	$ 28:00
zámoří, letecky ...	$ 34:00

Čtenářům v České republice: Dobrovolné předplatné lze zaslat na: Pavel Svoboda, Na Vyhlídce 175, 252 63 Roztoky u Prahy.

V malebné přírodě v č. 402 Winston Churchill Boulevard, Oakville, Ont. L6J 4Z2, se nachází firma Supreme Windows. Majitelem je Joe Joseph, Sr. Firma se zabývá prodejem a instalací vinylových oken, vyrobených známou firmou REHAU. Ke kvalitě výrobku přidal p. Joseph sympatické jednání se zákazníky a prvotřídní instalaci. Není divu, že je to dnes firma uznávaná na všech stranách. Dokonce dnešní starostka města Oakville, paní Ann Mulvale, nedávno majiteli firmy pogratulovala, že byl uznán jako "Service Provider of the Year". Při bližším šetření se zjistí, že je to náš krajan a možno říci jeden z nejúspěšnějších našich podnikatelů z tzv. posrpnové vlny. Narodil se jako Josef Jerije 25. března 1944 v Nové Pace, jeho paní Jitka, roz. Urbanová, je z městyse Pecka u N. Paky, kde se narodila 15. září 1945. Byla zdravotní sestrou a s Josefem se sešla náhodou v nemocnici. Vzali se v r. 1965. Když Sověti okupovali naši vlast znovu v r. 1968, bylo jejich synovi Josefovi 6 měsíců, ale otec rodiny rozhodl, že se půjde ven. V prosinci 68 se ocitli ve Vídni, emigrovali do Kanady. Při přistání v Montreálu neuměli francouzsky či anglicky a v kapsách měli celkem $3:75. Po čtyřech měsících se přestěhovali do Toronta a Joe pracoval jako dělník na stavbách, později jako mistr. V r. 1982 se osamostatnil a založil dnešní firmu. Postupně syn Joseph Jr. skončil univ. studia a stal se partnerem otce. Z paní Jitky se stala Judy; bez ní by to prostě nešlo. Zbývá těm třem jen gratulovat.. /Tel. číslo je: /905/ 849-7800./

ZE ŽIVOTA KRAJANŮ

Na 14.000 osvědčení o kanadském občanství předal za 4 roky přistěhovalcům v Mississauze Citizenship Judge Kemal Akbarali, který je pakistánského původu. Nyní uvažuje o kariéře v politice na federální úrovni. Je populární. -- Dobré jméno mezi malíčkami v Mississauga má Maureen Lipa. --Jednou z priorit nového českého velvyslance v Ottawě je obnovení bezvisového styku mezi Kanadou a ČR. Jiní se pokoušejí o snížení poplatku. --Býv. čs. gen. konsul v Montreálu dr. František Ševčík zemřel v r. 1975, jeho paní Žofie v r. 1989. --Kan. firma Magna získala převahu akcií v rak. firmě Steyr-Daimler a české Avie. --S občany Uh. Hradiště besedoval nedávno Jiří Klobouk z Kanady. --Financemi mnoha lidí v Ostravě zatřásl jistý J. Šiňák. Policie ho hledá. Přítelkyni řekl, že letí do Kanady.

Podobně jako Mississauga v r. 1974 vznikla sloučením devíti vesnic, tak i oblast Toronta se proměnila v tzv. megacity. Starostou kolosu se stal Mel Lastman. Na našem obrázku je s paní Astrid Simola, předsedkyní Skandinávského klubu v Torontě. /Šarmantní dáma je norského původu a umí hambo./

Bob Velvarsky

Jdeme-li sobecky jen za tím, o čem si myslíme, že je to v našem zájmu, aniž se ohlížíme na potřeby druhých, neubližíme jen druhým, nýbrž především sami sobě. Nebude míru na světě, dokud nebude mír v každém lidském srdci.

Dalajlama, 1997

--Montreálští senioři se 28.4. rozloučí na obědu /za $5/ s Libuší Kubíčkovou, která se stěhuje za vnoučaty do Ottawy. --Skupina Sokolů z Toronta a z Montreálu letí na sokolský slet do Košic. --V brněnském pavilonu Anthropos je od r. 1928 dřevěný mamut. Na doporučení prof. Absolona stavbu financoval Tomáš Baťa Sr. --Kdo ví, kdy zemřel Ivor Petrák, býv. manager Banff Springs Hotelu? --Novým duchovním správcem grecko-kat. kostela na Shaw St. v Torontě je o. Miroslav Čajka, nar. 18.8.52 v Sačurově u Vranova n.T. Je člen Řádu Redemptoristů. O. Josef Papulay zemřel v srpnu 1997. --Ing. Ota Havelka znal v Praze E. Fechtnera, který padl jako čs. letec v Anglii za WW2. --Podle tisku dali kan. krajané obětem povodní v ČR celkem 2 miliony Kč. --Předsedou odb. SVU v Ottawě je známý kardiolog, MUDr. Jiří Fodor. --Slivovice a jiné pod. nápoje, výrobky z Prostějova, jsou nyní k dostání v obchodech LCBO v Torontě. --"Kan. Slovák" otiskl studii dr. Josefa Kirschbauma "Na okraj historického 14. marca 1939". Repliku dr. J. Čermáka přinesl "Satellite", č. 7. --Slováci plánují konsulát v Torontě. --J. Forst z Calgary, 75, bude žít 8 měsíců v ČR, 4 v Kanadě. --Z Písku se ozval V. Hynek, nez. novinář, syn dr. Ant. Hynka, který žil v Hamiltonu. --A. Vondráčková z Denveru pátrá po J. Majerové, která žila na Jackes Ave. v Torontě. Byla dříve Tylová. --Radka Calábková má na velvysl. ČR na starosti: tisk, kulturu, školství a krajanské organizace. --Kan. filmařka L. Zemanová-Skálová vydala knížku "The First Red Maple Leaf". Její první kniha /trilogie/ o králi Gilgamešovi vyšla v 5ti jazycích. Jinak byla autorkou filmu "Lord of the Sky"; promítal se i v ČR.

Co je nového "U Pichlíků" v Torontě? Zákazníky obslouží tyto dvě sympatické prodavačky: Monika Mládková z Tábora /foto nahoře/ a Pavlína Svobodová z Brna. Jinak mají v Pražském uzenářství v č. 638 Queen St. W., v Torontě všechny druhy pražských uzenin, cukrářské výrobky, obložené chlebíčky a mísy, knedlíky všeho druhu, hrubou mouku, znojemské okurky a navíc: denně čerstvá a chutná jídla. Tel. /416/ 504-5787.

The Bata Shoe Museum

nabízí každé poslední úterý (odpoledne) v měsíci služby průvodkyně v češtině! Pro skupiny více než 10 návštěvníků dle úmluvy. Volejte: (416) 979-7799

327 Bloor St.W. (stanice metra St. George)

Každé první úterý v měsíci je vstup zdarma

Vaše břímě na naše bedra!

Plánujete svou příští zásilku? TRANS-COM přepraví cokoliv, spolehlivě a rychle - lodí, letadlem, vlakem, nákladním autem. Pravidelný týdenní servis mezi střední Evropou a severní Amerikou, sběrné kontejnery v obou směrech. Naše služby zahrnují nakládání, vykládání, skladování, rozvoz a pomoc s celním odbavením.

Jerry Formánek
tel: (905) 678-6412
fax: (905) 678-7544

TRANS-COM TRANSPORT LTD.
INTERNATIONAL FREIGHT FORWARDERS

Restaurace Praha na Masaryktownu

450 Scrborough Golf Club Rd., Scarborough, Ontario, M1G 1H1
je opět otevřena každý den mimo pondělí:
úterý-pátek 17-23 hod.
sobota a neděle 11-23 hod.
Plánujete-li svatbu, schůzi či oslavu narozenin nebo rodinná setkání, kýty, svatby či biřmování.
Nenechávejte nic náhodě, zajistěte si rezervaci, co nejdříve!
Tel.: (416) 289-0283
Nájemce: Karel Kukačka s rodinou.

Z České republiky

Podle posledního výzkumu veř.mínění /IVVM/ je s politickou situací v ČR nespokojeno 81 procent lidí. --Přední skaut na Moravě je zklamán výsledkem voleb na Ukrajině:vyhráli komunisté.--Asi 50 osob přišlo na nádvoří Černínského paláce,kde před 50ti lety tragicky zahynul Jan Masaryk.--V prvním pořadu "Rozhovory v Lánech" se sešli u mikrofónu prez.V.Havel a P.Tigrid. Hlava státu se vyjádřila mj./"Hlavním pravidlem politiky je koúanec do kotníku".--Ve Vizovicích vyšla nová kniha kriminalisty Jana Havla "Smrt Jana Masaryka". Obsahuje informaci,že mezi pěti býv.partyzány-komunisty,kteří v osudné noci JM v jeho bytě přepadli,byl Vilém Krajčirovič,který žil v USA pod jménem William Kray.Byl přítelem Vávry-Staříka a zahynul v r.1996 při výbuchu plynu ve svém bytě.--Část jantarovy komnaty může být v Mikulášských štolách u Hory sv.Kateřiny.—V Brně uctili 50.výročí mučednické smrti poslance R.Sochorce. Zemřel při výslechu na StB.--Na Nové radnici v Brně byla dokumentární výstava o útvarech PTP.--M.Štěpán označil,jménem největší komunistické strany v ČR, únor 48 za "mikátní historickou,revoluční a demokratickou událost".--Asi 100 lidí se sešlo na I.nádvoří pražského Hradu,aby si připamněli pochod 10.000 studentů na Hrad Nerudovou ulicí 25.2.1948. /Při tom byl střelou StB poraněn Josef Řehounek z Rosic./--Nestor moravské archeologie,dr.J.Poulík,88,zemřel v Brně. Objevil velkomoravské centrum v Mikulčicích.--Plk.V.Remek,jediný český kosmonaut,žije ve Strakonicích.--Olympionici Dopita a Valenta se stali čestnými občany Šumperka.--Uznaný herbalista Fr.Čanda /Jelenice č.6 u Mělníka/ rozšířil své kontakty na USA a některé závažné materiály vyšly v angličtině.--Herec a recitátor Jiří Brož píše do "Českého Dialogu" na pokračování o svých dojmech a zážitcích v Kanadě v r.97. Nejzajímavější bude jistě kapitola o Torontu. Jistě se nevyhne slovu "reterát".--Od 1.ledna 99 bude v 11ti zemích v záp.Evropě platit EURO. /Změna nebude ve V.Británii,v Dánsku,ve Švédsku a v Řecku./--19.3.se v Praze konala zdařilá Valná hromada Čs.ústavu zahraničního. Předsedou byl opět zvolen Jaromír Šlápota a ve správním výboru jsou 23 osoby. Jedenáct osob se stalo čestnými členy ČSÚZ,z toho 9 in memoriam.--Adresa Českého svazu ochránců přírody:Ostrov Štvanice č.1125,Zimní stadion, 170 00 Praha 7. Tel./02/ 375-289. /Díky J.Řoutilovi z Leštiny se vydavatel t.l.stal čestným členem./--Obchody s potravinami ve větších městech budou prodávat i tradiční pánskou ochranu s vůněmi a různé druhy náhražek /robertky/.--V.Neumann z Vancouveru,BC se domnívá, že v ČR by měla vyjít nová známka s dr.M.Horákovou s výrazným textem: Oběť komunismu.--Ze soc.dem.strany už odešel místopředseda K.Machovec.Podle "MFD" se "vážně třese i Zemanovo křeslo".--Česká pošta zdražila balíky všeho druhu.--Nejpopulárnější český politik je J.Tošovský,ač se zjistilo,že byl 14 roků členem KSČ.--Ustavní soud potvrdil únor 1948 jako pevnou hranici pro restituce. Postihlo to hlavně A.Pezoldovou,která jako dědička majetku Schwarzenberků nemůže dostat zpět majetek zabavený státem v r.47.--Kdy se konečně ustaví Nejvyšší správní soud?--ČR "vyniká" podle studie OSN v počtu znásilnění a v krádežích aut,podle "MFD" z 27.3.98.--Podle téhož listu se "Sněmovna už rozkládá a poslanci ztrácejí zájem".--Pamětní deska Jana "Eskymo" Welzla /dílo Fr.Sysla/ je hotová a socha v životní velikosti z maletinského pískovce od sochaře Lacha z Olomouce bude hotová do září t.r. Sdělil nám to Ctirad Lolek ze Zábřeha.--Firmě Sázavan ve Zruči n.S. hrozí likvidace. Občané pozvali režizéra Formana,aby natočil film"Lásky jedné nezaměstnané plavovlásky".Továrnu na obuv založila pův.firma Bata.--Z USA se vrátil režisér Jiří Weiss,který za války točil filmy pro britské min.informací. Z té doby nejznámější je dokumentární film "Věrni zůstaneme" s dr.E.Benešem v hlavní roli a s Janem Masarykem.--Kam se přestěhoval Ústavní soud s JUDr.Z.Kessletem v čele?--Slušné ubytování ve středu Prahy:Pension "U Cisterciáků", Plaská 8,150 00 Praha 5.Tel.011-420-2-900-01500. Majitelka:Alena Paterová.--"Věrni zůstaneme" přetiskl zajímavý dokument o pardubických monstrprocesech 1948-1952; úvodní článek se zmiňuje o schizi studentů v Grandu v Pardubicích 8.3.48,kterou komunistům rozbil vydavatel t.l.--Medaile města Pardubic dostali nedávno:PhDr.Jiří Kotyk,Vlastislav Špulák,Ing.arch.Miroslav Petráň a Jiří Paleček. Všichni obětavci z řad občanů.—"N.O."přineslo zprávu,že v době,kdy Jiří Gruša byl českým ministrem školství,nepřečetl za rok ani jednu českou knihu. Přiznal to v "LN" 3.1.98.--Dvojí ceny pro cizince a Čechy ministrovi financí nevadí,ale vedoucí malostranské jídelny "U dvou slunců" řekl tisku:"Je to nesmysl a levárna".--Zajímavý článek k 50.výročí smrti Jana Masaryka napsal pro "Polygon" James V.Jakoubek z Lakewood,Ohio.--Vyšla nová kniha "Pod ochranou říše", 432 stran,z pera T.Pasáka.--Rada česko-německého Fondu oznámila,že oběti nacismu budou dostávat náhradu už od dubna 98.

Eva Vohralíková /na snímku vlevo/,managerka dívčího pěveckého sboru KANTILÉNA /40 dívek ve věku od 12ti do 16ti let/ má se svou spolupracovnicí Evou plnou hlavu starostí. Soubor si zamluvil letenky přes Lufthansu s datem příletu do Toronta 17.9.98 a odletu z Montreálu 29.9.98 z Montreálu. Z toho by 5 dní připadlo na Toronto a vodopády,3 dni v Ottawě a 4 dni v Montreálu. Přes všechny projevy dobré vůle pokud se týče stravy,dopravy a ubytování /vedení MMI upozornilo, že chatky na Masaryktownu nejsou vhodné pro ubytování v tak pozdní roční době/,došla paní Gita Hošková,zkušená na tomto poli,k závěru,že je třeba najmout autobus na celou dobu jejich pobytu a ubytovat celou skupinu v jednom hotelu ve středu Toronta,Ottawy a Montreálu. Z toho plyne závěr, že vedoucí Kantilény budou muset mít další fondy,aby se kanadský sen souboru mohl uskutečnit. MJ

Bílkova vila je kulturní pokladnicí Prahy

Je často neprávem míjena našimi i zahraničními turisty, jakkoliv stojí na místě velmi frekventovaném. Kolem rohu Mickiewiczovy ulice, na němž bylo v roce 1911 postaveno nevšední sídlo umělce, se totiž přijíždí zároveň k jedné z nejatraktivnějších památek Prahy, k Pražskému hradu.

Znalci našeho hlavního města vědí, že právě **Bílkova vila** je zajímavostí pražské architektury a že si lze jednu její část v letních měsících prohlédnout. V zimě je vila, majetek Galerie hl. města Prahy, pro veřejnost uzavřena, protože její návštěvnost je v tomto období naprosto zanedbatelná.

Spolu s nedávným zahájením výstavy Bílkových kreseb připravili pracovníci galerie navíc ještě otevření další její části, prvního patra vily. Tím dovršili náročný program Galerie hl. města Prahy otevřít celý komplex této výjimečné stavební památky.

Současný návštěvník tedy v Bílkově vile zhlédne již zmiňovaný **originální cyklus kreseb** zahrnující nejen nejstarší kresby Františka Bílka z roku 1899, vyjadřující ujasnění autorových filozofických, výtvarných a náboženských hledisek, ale i nově zrestaurované interiéry Bílkova domova.

Listy vystaveného souboru kreseb jsou zároveň setkáním návštěvníka s Bílkovými nejoblíbenějšími symboly, které umělec vnímal jako univerzální i křesťanské hodnoty. Velmi často v nich proto nacházíme motiv vody, ohně, měsíce, ať již jako symbolu života, nebo záhuby. Zajímavým prvkem je také mnohokrát ztvárněná postava kněze u oltáře, která však mnohdy upoutává nápadnou podobou s autorem.

Expozice Bílkových kreseb, navíc zvýrazněná interiérem vily, je impozantní i jednou, byť praktickou, nutností. Na díla nedopadá přímé světlo, okna jsou potažena bílým plátnem a divák se i ve velmi slunečných dnech ocitá v záhadně ponurém prostředí, v němž tematika kreseb vyniká a je působivější. Zatemnění si vyžádal stav, věk a technika děl, kvůli čemuž mohou být vystavena pouze určité světelné intenzitě.

Dalším estetickým zážitkem je prohlídka Bílkovy vily, kterou umělec začal projektovat v roce 1910. Teprve v ní se lze vcítit do kreseb, soch, reliéfů a kreseb Františka Bílka (1872–1941). Tou dobou již měl zkušenosti se stavbou chaloupky v rodném Chýnově (1898), která je dnes také jeho muzeem.

František Bílek byl přijat na AVU jako malíř, avšak po zjištění oční vady studoval sochařství. Po studiích odjel na stáž do Paříže, kde se sblížil se Z. Braunerovou, V. Hynaisem, A. Muchou, L. Maroldem... a kde začal tvořit svoje první významnější díla. Prvním **oficiálním uznáním** byl poctěn v roce **1898** za **Podobenství velkého západu Čechů**. O rok později pak dokončil známý velký **Krucifix**, umístěný dnes v chrámu sv. Víta na Hradčanech. Těžko však lze vzpomínat pouze na některé z desítek soch, reliéfů a kreseb, jejichž námětem byla mnohdy uctívaná postava našich dějin – **Chelčický, Žižka, Hus.**

Nejlepší snad je při prohlídce jeho prací vzpomenout si, co František Bílek, uznávaný kritiky i kolegy, říkal, když sám hovořil o svém díle. Takový výklad se podobal náboženskému traktátu českých bratří, protože tato výtvarná suverenita mluvila pokorně zejména o tom, že umělec musí být především člověkem a bratrem.

Blanka FRAJEROVÁ

Únor 1948: poslední kámen do komunistické zdi

Nedávné padesáté výročí komunistického převratu v Československu se stalo podnětem k zamyšlení nad našimi nejnovějšími dějinami. Poměrně málo pozornosti však bylo věnováno důsledkům československých událostí z roku 1948 pro celkový vývoj v Evropě. Mezinárodní rozměr této historické události je přitom přinejmenším stejně významný jako rozměr vnitropolitický.

Únor 1948 potvrdil pravdivost Churchillovy teze o spouštění železné opony. Naše země byla posledním kamenem, který ve zdi chyběl. Polsko, Maďarsko i Jugoslávie měly komunistické vlády. Německo a Rakousko byly pod okupační správou vítězných mocností. Československo bylo na začátku roku 1948 poslední relativně svobodnou zemí v regionu. Na konci téhož roku však již bylo všechno jinak.

Rozdělení Evropy bylo dovršeno v následujícím roce rozdělením Německa. Tím byl vznik železné opony táhnoucí se od Baltu k Jadranu definitivně dokončen. Její podstatnou část tvořila naše západní hranice. O jejím charakteru se brzy začali přesvědčovat lidé, kteří se snažili z komunistického Československa uniknout. Mnoho z nich za tento krok zaplatilo životem.

Další vývoj evropských zemí na východ a na západ od železné opony se zásadním způsobem lišil. Východoevropské země založily svou politiku na komunistické ideologii a podřízení se zájmům SSSR. Tato politika v praxi znamenala likvidaci osobních svobod občanů, vyvlastnění majetku milionů lidí, likvidaci demokratického zřízení a likvidaci tržního hospodářství. Státní suverenita východoevropských zemí byla až na výjimky jako Jugoslávie de facto zlikvidována. Zahraniční a v mnoha směrech i vnitřní politika těchto zemí byla podřízena zájmům SSSR.

První krok k obraně demokratického Západu byl učiněn pouze několik dnů po smrti Jana Masaryka

Vývoj v západoevropských zemích byl velmi odlišný. Většina těchto zemí založila svou existenci na občanských svobodách, demokracii, vládě práva a na tržním hospodářství. Některé země si uvědomily, že tyto hodnoty bude nutné v budoucnosti bránit. První krok k obraně demokratického Západu byl učiněn pouze několik dnů po tragické smrti československého ministra zahraničních věcí Jana Masaryka.

Dne 17. března 1948 podepsali ministři zahraničních věcí Belgie, Francie, Lucemburska, Nizozemska a Británie Bruselskou smlouvu o kolektivní sebeobraně. Zúčastněné země se v této smlouvě zavázaly v souladu s Chartou OSN k poskytnutí vzájemné pomoci v případě napadení. Smlouva dala základ k postupnému vzniku organizace známé dnes pod názvem Západoevropská unie. Brzy se však ukázalo, že její schopnost čelit sovětské hrozbě je velmi nízká. Kritickým okamžikem se stala sovětská blokáda Berlína zahájená 24. června 1948. Nutnost čelit sovětské hrozbě v Německu sjednotila zájmy zemí Bruselské smlouvy se zájmy USA a Kanady.

Tyto země 6. července 1948 zahájily rozhovory o koordinaci zahraniční a obranné politiky. Napětí v Evropě a z něj vyplývající riziko vojenské konfrontace po celý rok 1948 rostlo. Z tohoto důvodu se země Bruselské smlouvy, USA a Kanada rozhodly přizvat k jednání Dánsko, Island, Itálii, Norsko a Portugalsko. Rozhodující krok k obraně demokratického Západu byl učiněn 4. dubna 1949, kdy byla ve Washingtonu zástupci dvanácti zemí podepsána Severoatlantická smlouva. V téže době již v naší zemi neexistovala demokracie a lidská práva. Začínaly politické procesy s odpůrci nového režimu.

Československý únor 1948 je nutné připomenout v souvislosti s nastávajícím vstupem České republiky do NATO. Před padesáti lety se cesta našeho národa odklonila od demokratického Západu. Tragické následky tohoto kroku všichni známe. O to více by nás mělo těšit to, že se nám toto dědictví již podařilo překonat. Náš nastávající vstup do NATO je toho nejlepším důkazem.

HYNEK FAJMON

Autor je poradcem ministra obrany

Paní doktorko, u vás člověk nadobro zapomene na bolest!

Jaroslav CITA

O LETCÍCH

Plk.a Wing Commander dr.John Gellner,DFC, bude mít 91 dne 18.května. Je v Nursing Home v Boltonu a stýská se mu po "Hradčanech" v Caledon East.--"Info.Bulletin" pražského Čs.ústavu zahraničního se zmínil o "Svazu českých letců v Kanadě". Jde o zemskou organizaci Svazu letců ČR,která má asi 30 členů /hlavně ne-válečných letců a pozůstalých po válečných letcích./Proz.předsedou je Milan Frýbort,POBox 100,Tory Hill,Ont. KOL 2YO. Skupinu dal dohromady inž.O.Poláček,který přijel z Prahy.--A.Chytilová ze Vsetína pátrala po osudech svého příbuzného B.Blatného. Poslali jsme jí tato data:nar.se 21.3.1914 v Lovčicích u Hodonína,sloužil v Anglii u 311. a dostal DFM. Později byl instruktorem u 32.SFTS v Moose Jaw,Sask.a tam zahynul při srážce letadel ve vzduchu; druhou obětí byl jeho žák S.Malý.— V Brně vzpomněli 148.výročí narození TGM u jeho pomníku na Komenského nám. V čestné stráži byl plk.Jaromír Grygar z Rousínova,býv.res.Walesu,jinak známý malíř.--ČSA zahájily mez.provoz před 70ti lety,na lince Praha-Vídeň.--"RT" z Brna měla článek o plk.J.Škarvadovi z pera J.Polešovského "Stále se hledám na nočním nebi". Článek má vánoční nádech,ale je vtipný.--V Prostějově mají asi 100 uren s popelem čs.letců,kteří padli za války v Anglii a uvedli toto město jako svou domovskou adresu. Uvažuje se o pomníčku na jejich počest,ale nejsou peníze.--Mezi čs.letci v Anglii prý existovali skauti-roveři. Kdo o tom něco ví? Pište na:M.Miltner,Webermühle 32/163,5432 Switzerland.--Jar.Herman /Praha 8/ dokončil rukopis zážitků Václava Cukra za WW2.--Paní Marie Budilová z Brna děkuje touto cestou p.Jim Auton-ovi z Air Bridge Association za finanční pomoc v době,kdy to skutečně potřebovala.--Polský týdeník v Torontě "Zwiazkowiec" měl reportáž o tragické smrti gen.Šikorského v Gibraltaru 18.7.43 /přežil ji jedině náš letec Eda Prchal z Dolních Břežan/. Příčinou havárie byly buď zablokované kabely nebo jejich úmyslná záměna /zásah sovětského agenta Philbyho,který řídil v té době angl. zpravodajskou síť ve Španělsku/. Článek polemisuje s vývody českého historika J.Valenty.--Olga Krištová,vdova po Františkovi,nám z Perthu,Austrálie,zaslala jména všech absolventů pilotní školy stíh.let.pluku 4 v Praze v r.38. Velitelem byl plk.J.Berounský.--Paní B.Malá,vdova po Františkovi,je v Nursing Home v Mississauga.--"Třebechovické Haló" přineslo článek ing.Cihláře "Naše rodačka paní Hana Voglová-seržantka 311.perutě RAF". Celou válku byla překladatelkou a tlumočnicí. Dokumentární článek o ní do "Letectví"napsal Fr.Srp.-- Ten nám sdělil,že tamtéž vyjde článek o J.Lenhoffovi a pak je na řadě Václav Kadlčík.--Jan Rail z Náchoda byl v Poznani u hrobu Arnošta Valenty,který byl zastřelen Gestapem po útěku ze Saganu.Poslal nám pěkné fotografie.--Valná hromada Svazu letců v Anglii byla 29.3. Bez předsedy gen.V. Soukupa /populárně byl zvaný "Šula"/,který zemřel 17.2.98 ve Wokinghamu.Podle M.Liškutína to byl činný pilíř ČSOL v Londýně,za kterého se nenajde náhrada.--20.3.98 zemřel v Anglii přítel čs.letců,válečný hrdina z boji nad Maltou a pozdější britský poslanec, P.B."Laddie" Lucas,82. Napsal několik knih,kde se zmínil o našich letcích,např."Wings of War".--Zkušební pilot stíhačky ARROW, polský válečný stíhač,Jan Zurakowski,přednášel před 500 účastníky večera,který uspořádala organizace AHFC /Aerospace Heritage Foundation of Canada/. Po mnoha letech se sešel také s Jim Floydem.který letoun navrhl.--Naši letci,kteří za války byli na letišti North Weald,či jejich pozůstalí,nechť napíší/a darují dokumenty a památky/ na tuto adresu:Chas.W.Marshall,Museum Historian,North Weald Airfield Museum, AD Astra House,Hurricane Way,North Weald,Epping,Essex CM16 6AA,England.--Senzační byl článek o dnešním stavu švýcarského letectva v "Aero Revue,č.64/97.--Laskavý Jindra /Henry/Prokop nám poslal k uveřejnění několik dalších fotografií,hlavně z prostředí Cizinecké Legie v Africe.Na jedné je s nejlepším přítelem Josefem Nejezchlebem /zahynul v Anglii 22.4.42/, na jiné s V.Paličkou./Přineseme postupně v "KL"./--Nakl.MUSTANG zaniklo,podle J.Hermana z Prahy.--Hanuš Salz/AERO HISTORIA,Skupova 23, 320 04 Plzeň/ shání inf. o Josefu Jílkovi /zemřel v BC/.--Od odchodu Josefa Losky v Mississauze uplynulo 17.2. už 15 let. Také on sloužil v Ciz.Legii a v Anglii u 311. Po změně v r.89 byl povýšen na pplk.let.v.v.--O archiv Svazu letců ČR se stará plk.Zd.Těšínský /Vyšehradská 27, 128 00 Praha 2/. Shání jakákoliv data o čs.vál.letcích,kteří žijí či žili po válce v Kanadě.--ČSA má nyní přímé lety do Nice a do italské Boloně. Bude také přímé spojení s Oslem.--Podle prohlášení velitele českého letectva gen.L.Klímy hrozí armádnímu letectvu kolaps. Pro nedostatek peněz.--Stále se váhá,zda koupit nové stíhačky SAAB-Jas-39 GRIPPEN nebo franc. MIRAGE 2000 nebo am.FA 18.--Při havárii cvičného letounu L-39 přišel o život vojenský pilot ze základny v Pardubicích.— Historik P.Peňáz nám sdělil,že navrhl městské radě Žďáru n.S.,aby udělilo čestné občanství města plk.let.Josefu Bílkovi,in memoriam, místnímu rodákovi.--V Sydney /Austrálie/ žije Ant.Kříž,ročník 1918,od 311.--Na Inspektorátu v Londýně byl rotný Josef Krmášek.--M.Rejzek byl přítele Franty Řehoře.--M.Lavigne,POBox 222,Victoriaville,Que. G6P 6S8, má velký sklad knih o vojácích a letcích WW2.Zašle katalog.--Vyšla kniha o letadlech Luftwaffe v sovětském letectvu.--S příštím letem ruského letu do vesmíru bude občan SR.--Standa /"Máček"/ Mikula byl z Boršic u Uh.Hradiště.--Dcera Edy Prchala žije ve Walnut Creek,CA.

Piloti 313.čs.stíhací perutě v rámci RAF za války v Anglii. Zleva: Jaroslav Hloužek, Karel Čáp, Václav Foglar, Karel Kasal, Václav Horák a Metoděj Stočes. /K.Čáp žije v Christchurch na N.Zélandě./

Únosce letadla už se nebojí, že by ho doma někdo zatkl

Warkworth, Nový Zéland (**Od naší zvláštní zpravodajky**) - Před sedmi lety procházel Ladislav Světlík celnicí pražského ruzynského letiště a cítil mrazení v nohách. Bývalý stíhací letec na západní frontě si pořád musel opakovat: V téhle zemi už nejsem zločincem.

Když v roce 1950 jako dopravní pilot ČSA uletěl spolu s piloty dvou dalších dakot do americké okupační zóny poblíž Mnichova, vypukl poprask. Osmnáct horníků, kteří tehdy cestovali do Prahy na komunistický sjezd, ke svému zděšení skončilo na nepřátelské půdě. "Ještě dnes si vybavuji jejich vyjevené obličeje, když jsme přistáli na letišti v Erdingu," vzpomíná jedenaosmdesátiletý pilot.

"Věčně mladý" Láda Světlík s paní /1988/.

Dnes žije se svou manželkou ve Warkworthu, klidném novozélandském městečku na severu Severního ostrova, a na letadla vzpomíná s pohledem na moře.

"Celá akce tenkrát vypadala jako vystřižená z dobrodružného filmu, ale my jsme prostě neměli jinou možnost. Těm, co bojovali ve svazku britského Královského letectva, sebrali pasy a pouštěli je jen na vnitrostátní linky. Nemohli nás ještě vyhodit, protože neměli jiné piloty. Věděli jsme však, že jakmile se noví vyučí, skončíme špatně. Někteří kolegové už ve vězení byli, jiné nahnali na těžké práce," zdůvodňuje hromadný úlet letadel Ladislav Světlík a listuje knížečkou z roku 1951, kterou mu poslali na Zéland příbuzní. Píše se v ní o gangsterském únosu občanů a zločinné krádeži letadel.

Ministerstvo zahraničí tehdy neúspěšně žádalo USA, aby piloti byli vydáni československým úřadům jako zločinci.

Ostatní dokumenty, které bývalý stíhací letec doma pečlivě uchovává, už oslavují jeho hrdinství. Ladislav Světlík se svými činy ve službách RAF a v bitvě o Anglii zařadil mezi stíhací esa. Stěny malého domku zdobí vyznamenání a medaile za statečnost.

"Ani o zdaru emigrace jsme nepochybovali. Měli jsme precizní plán. Klíčovou scénu si pamatuji přesně. Půl hodiny po startu jsem zapnul automatického pilota a šel se podívat na pasažéry. Po návratu jsem přiložil radiotelegrafistovi pistoli k hlavě, svázal mu ruce a zavřel ho do kabiny pro zavazadla. Druhého pilota stačilo spoutat jen naoko. Byl by také rád emigroval, ale měl doma tři děti. Pak jsem změnil kurs," líčí.

Světlík pilotoval letadlo z Ostravy. Stejně hladce jako on přistály v Erdingu další dva stroje, které letěly z Brna a Bratislavy. Přestože málokdo z pasažérů o plánu věděl, 27 z 85 lidí v cizině zůstalo.

Ladislav Světlík žil nějakou dobu v Anglii, pak na Maltě, kde poznal i budoucí ženu, Novozélanďanku. Společně se pak v roce 1973 přestěhovali na Nový Zéland.

"Musím ho trochu hlídat. Dělá věci, které by vzhledem ke svému věku a zdraví už neměl. Je po operaci srdce, měl dva infarkty," prozrazuje manželka. Její obavy Světlík rozptyluje díky mobilnímu telefonu, který nosí při sobě, a o každém kroku manželku informuje. Ona mu za to dělá oblíbená česká jídla, jež se naučila, včetně knedlíků, které si nechávají posílat v prášku z Austrálie.

Dodnes prý rád sní o letadlech. "Je to moje doživotní posedlost. S létáním jsem začal v patnácti v plzeňském aeroklubu. Už ve škole mi nikdo nesměl zasednout místo u okna, odkud bylo vidět na letadla." Hltal tehdy knížky o letcích z první světové války, a přiznává, že nebyl tak docela nešťastný, když vypukla válka druhá.

"My letci jsme v té zvláštní vyšinuté době žili ze dne na den. Pak válka skončila a já byl v rozpacích. Panebože, co teď budu dělat, říkal jsem si," vzpomíná cestou k pobřeží, kam si chodívá zarybařit.

Na sklonku života se dočkal změny režimu, v niž prý nikdy nevěřil. Byl rehabilitován a povýšen na plukovníka ve výslužbě. Říká, že má nyní nárok na tři lety ročně od ČSA zdarma. Cestuje však málo, žije skromně z nevelké penze. Nejlépe je mu v motorové loďce na moři.

"Loni na podzim jsem se ještě zúčastnil sjezdu bývalých stíhačů. Dobře jsme si tam popovídali s jedním německým kolegou, který žije v Austrálii. O válce však nepadlo ani slovo. Poutala nás společná vášeň pro létání a bylo vedlejší, že jsme tenkrát stáli proti sobě."

Oči, rozjasněné vzpomínkami, zesmutní. Všechno krásné a vzrušující odnesl čas. "Už nás moc nezbývá. Umíráme." Bere mobilní telefon: " Do půl hodinky přijdu, my darling.

IVANA KARÁSKOVÁ

Vymyslel černou skříňku pro letadla

ANTONÍN VĚVODA

BLANSKO. Servírovací vidlička, katalyzátor do výfuků pro motorová vozidla anebo třeba praktická stolní svěrka tvoří nepatrný zlomek z více než 150 patentovaných vynálezů, jejichž autorem je Julius Preč (86) z Blanenska.

Většina z nich je ze strojírenství, stavebnictví a z chemie. „Zlepšovákům a vynálezům se věnuji skoro celý život," říká čiperný a neutuchajícím důvtipem obdarovaný stařík. Dodnes se pohybuje po silnicích za volantem své Škody Rapid. Rodák z Uherského Hradiště, původní strojař Julius Preč kdysi býval majitelem několika továren. Později v poněkud jiném politickém podnebí pracoval v přidružených výrobách dřívějších zemědělských družstev Lomnička a Tuřany.

Ve druhé polovině třicátých a první půlce čtyřicátých let, kdy vlastnil jednu z fabrik v Českém Brodě, obýval rohový dům pod Národním muzeem na Václavském náměstí. Odtud takřka denně vycházel na dvě hodiny v podvečer do blízké Lucerny. Setkával se zde s otcem prezidenta Havla a významnými osobnostmi tehdejšího politického a společenského života. Mezi jeho přátele patřil Jan Masaryk, osobně poznal Adinu Mandlovou, Zdeňka Štěpánka, Františka Smolíka, Vlastu Buriana a další velikány. Fotografii „Honzy" Masaryka s autogramem Julius Preč střeží jako oko v hlavě. S odpovídajícími důsledky tajně vyšlukoval tátovu viržinku, takže od svých deseti si už nikdy nezapálil. Dosud nevypil jediné velké pivo a alkohol požívá velmi střídmě. „Život podle mne znamená pohyb," soudí vynálezce. Otevřeně přiznává: „Komunisti mě docenili a poctivě mi platili všechny licenční poplatky za vynálezy." V hromadě často zažloutlých písemností k objevitelské činnosti upoutá dokument s nápisem „Zaznamenávající zařízení pro letecký přístroj" spolu s doprovodnými technickými výkresy z roku 1940. Tehdy jedenatřicetiletý Julius Preč vymyslel dnes známou tzv. černou skříňku pro letadla!

O VOJÁCÍCH

3 vyjímečné knihy, na kterých se podílel dr.Josef Juza,ředitel Státního okresního archívu v Rychnově n.Kněžnou a kde se píše o vojácích a letcích 2.svět.války i o jiných lidech:"Občané okresu Rychnov n.Kněžnou v zahraničním odboji v letech 1936-1945",215 stran, "Svědectví politických vězňů okresu Rychnov n.Kněžnou 1948-1989",394 strany,"Svědectví o PTP okresu Ruchnov n.K.",350 stran a "Holocaust Židů okresu Rychnov n.K.", 334 strany. Výsledek mnohaleté mravenčí práce.Postupně různé kapitoly přineseme v "KL".--Máme na prodej:"Zborov-Tobruk-Dukla,1893-1993",k 100.výročí narození gen.Karla Klapálka,24 stran,za $5.--19.6. bude na rodném domě gen.S.Ingra ve Vlkoši u Vyškova odhalena pamětní deska. Bude tam i výprava legionářů z Anglie.--Jiří Louda /viz obrázek dole/ se narodil 3.10.1920 v Kutné Hoře,za hranice šel v červenci 1939. Oženil se s olomouckou rodačkou/o 7 let mladší/ až v r.1959. Znal se dobře s dr.Zd.Jelínkem,rovněž kutnohorákem.--Významná osobnost čs.podzemí za nacistů,diplomat Arnošt Heidrich,pocházel z Josefova n.Metují,kde jeho otec byl vojenským lékárníkem. --J.Williams ujel nedávno 12.000 km po USA a Kanadě. Rád cestuje.--Tragické únorové události před 50ti lety si na Hradě připomnělo na 800 býv.vojáků a letců,jakož i pol.vězňů 50.let. Byl mezi nimi i gen.Josef Buršík,básník Rotrekl a j.--"NO"poctilo celostránkovým článkem z pera Dany Cihelkové gen. Oldřicha Tichého.vynikajícího čs.zpravodajce.Narodil se v Nechanicích u Hradce Králové. V 50.letech měl značné problémy. V témže čísle byli vzpomenuti kpt.Josef Římek a pplk.Bohdan Hartman,býv.velitel posádky v Dobrušce.--Gen.Ján Strcula vydal v Praze knihu/dva díly,celkem 200 stran/ "I tak to bolo"; lze objednat zasláním US$10 na:Slovenské Dotyky, Smetanovo nábřeží 18, 110 01 Praha 1.--Karel Janský byl v 50.letech v Leopoldově vězněn s gen.Ludvíkem Klenem.Kdo o něm ví víc?—Ivan Procházka,Evropská 662/97, 160 00 Praha 6, měl v revue "Historie a vojenství" článek o Dunkerque a dokončuje rukopis o našich v britské a francouzské armádě.Pátrá také po těch,kteří byli jako cizinečtí legionáři na Dálném východě /Vietnam/ a dostali se do zajetí. -- Český model lehkého tanku vyrobený v ČKD jako T-38, pomohl Němcům v sev.Africe pod označením Pz-Kpfw 38/t/. /Marně se naše vláda v r.38 snažila dát tyto tanky zdarma Anglii./--Náčelníkem gen.štábu armády ČR se stal Jiří Šedivý,ač si na tu pozici "dělal chutě" gen.Kotil.--Jan Dubeš sloužil v březnu 45 v Anglii u dělostřelců. Kdo o něm ví víc?--Velitelství Pozemního vojska je nyní v Olomouci.--"Polygon" č.2/98 přinesl podnětný článek M.Hulíka o bratřích Mašínových "Pět mužů do Berlína". Mezitím šla petice skautů z Brna na Hrad se žádostí,aby gen. Mašín,jeho paní /zemřela ve vězení StB/ a oba synové /Ctirad a Josef/ dostali Řád TGM. /V návrhu chybí sestra bratří Mašínů, Zdena, která si v 50. letech také vytrpěla své./--Milovníky historie uspokojí skvostná knížka Jiřího Loudy "Moravští zemští hejtmani",60 stran. Co strana,to barevný erb.--Psychologií vojáků během války se zabývá "sběratel" Jan Janíček z Brna, příbuzný čs.letce Josefa Keprta.--Gen.Ing.Michal Kričfaluši pocházel z Kričova na býv.Podk.Rusi. Žil v Olomouci a sepsal své paměti pod názvem "Účtování s časem". Věrnost TGM vyjádřilo přes 50.000 Karpatských Rusínů připojením k naší vých.armádě.--V Nýrsku oslavil své 90.narozeniny Ciz.legionář Jindřich Suk.--Harry Sojka,ročník 1925, sloužil v Anglii u dopravní roty,po válce hledal spásu v komunismu a režim ho pouštěl ven.Jak skončil? --Pravomil Raichl byl loni potěšen návštěvou hraběte K.Kolowrata-Krakowského z Rychnova n. Kněžnou. Upozornil nás,že otec TGM byl Slovák,ne matka.—Naši v Bosně slouží vedle Kanaďanů.

České a slovenské sdružení v Kanadě,
Masarykův ústav a Sokol Toronto

vás srdečně zvou na

BESEDU S VELVYSLANCEM ČESKÉ REPUBLIKY V KANADĚ p. VLADIMÍREM KOTZYM

v pátek dne 24. dubna 1998 ve 20 hodin
v restauraci Praha na Masaryktownu,
450 Scarborough Golf Club Rd.
Scarborough
Večeře začne v 19: 00 hodin

„kopečkáři"

Text: Karel Pacner

Už koncem února 1948 byli nuceni prchat z Československa na Západ první lidé, kterým hrozila ztráta svobody a často i života. Byli to nekomunisté - politici, vojáci, policisté, studenti, podnikatelé, rolníci, zaměstnanci... Většinou utíkali přes Šumavu do západního Německa, do americké okupační zóny. Část přecházela hranice do Rakouska, ale tam se museli pohybovat náramně opatrně, protože byli v sovětském okupačním pásmu, teprve ve Vídni, která byla rozdělena na čtyři zóny, si mohli u Američanů, Britů či Francouzů vydechnout.

Časně ráno 6. března 1948 nasedl štábní kapitán Bohumil Valtr s manželkou a desetiletým Honzíkem do auta. Venku mrzlo, padal sníh, silnice pokrývala ledovka. Zamířili k Aši. Jelo se špatně, ale právě s tím Valtr počítal. Byl v uniformě - co kdyby ho některý policista nebo voják chtěl kontrolovat?

Když se blížili k celnici, vytáhli oba manželé pistole a velitel Sboru národní bezpečnosti karlovarského kraje přidal plyn. Zvolil okamžik, kdy se finančníci a pohraničníci střídají, povídají si u kamínek uvnitř budovy, místo aby hlídali venku. Plnou rychlostí přerazil hraniční závoru a po několika stech metrech i německou. Zastavovat nechtěl, protože tato pohraniční stanice byla v dostřelu z československého území. Za chvilku uviděli v protisměru džíp s americkými vojáky - byli zachráněni!

Štábní kapitán Valtr musel uprchnout, protože se ocitl na seznamu nepohodlných policistů. Kamarádi z karlovarské Státní bezpečnosti mu den předtím prozradili, že na něj dostali z Prahy zatykač.

Za čtyřiadvacetiletým Emanuelem Látem, který hospodařil na zkonfiskovaném německém statku poblíž Chebu, přišli koncem února příslušníci StB a pracovníci okresního výboru komunistické strany: Tady je dekret Akčního výboru, kterým vás zbavujeme statku. Ale když podepíšete přihlášku do strany, můžete zůstat... Odmítl.

Mladík si uvědomoval, že komunisté zavedou podobný teror jako za války nacisté. Mohl vyčkat, jak se bude situace vyvíjet - rukama by se uživil vždycky. Ale rozhodl se, že uteče. Hranici znal dokonale, měl ji kousek za stodolou přes říčku Ohři. Skoro každý podvečer projížděl poděl ní na koni.

Brzy začali přijíždět za Látem staří přátelé z vnitrozemí: Můžeš nás převést? Samozřejmě!

Když se sám chystal na cestu, rozvažoval, co má udělat se svými věcmi. Část odvezl nákladním autem rodičům na Vysočinu. Další rozdal kamarádům a sousedům.

Hranice přešel v noci ze 17. na 18. března. Na žádost starého kamaráda z protiněmeckého odboje ing. Václava Syrovátky-Rybáře (později komunisty uvězněného) vedl ještě další tři lidi: jeho neteř Evu Syrovátkovou, která dělala sekretářku na britském velvyslanectví, kapitána Josefa Süssera a Vladimíra Klepetka. Vyrazili o půlnoci. Za řekou potkali německé pohraniční policisty, kteří je odvedli do Hohenbergu. Tam si utečence vyzvedli američtí vojáci z kontrašpionážní služby CIC a odvezli k informativnímu výslechu do Selbu.

Šestadvacetiletý student historie Radomír Luža přešel do Rakouska u Znojma na Velikonoční pondělí 29. března. Spolu s ním odešli i další činitelé sociálně demokratické mládeže Josef Císař, Oldřich Haselman a dr. Břetislav Moravec. Jejich útěk organizovali přátelé z rakouské sociálně demokratické strany, kteří na ně na druhé straně v autech čekali. Potom je přes sovětskou okupační zónu dopravili do amerického pásma ve Vídni.

V Rakousku vládli socialisté a jejich ministři chtěli od Luži a ostatních vědět: Jak to u vás vypadá? Koho zatýkají? Jak půjde vývoj dál? Luža a jeho skupina byli první funkcionáři sociální demokracie, kteří uprchli do Rakouska.

Aby mohli bezpečně přejít sovětskou zónu do západních částí Rakouska, vystavil jim ministr vnitra Oskar Helmer falešné osobní doklady.

Podplukovníka Aloise Šedu vyhodili z armády už začátkem března 1948. Byl příliš cítit Západem. Na jaře 1945 ho londýnské ministerstvo obrany vyslalo jako svého styčného důstojníka do štábu 3. americké armády generála Pattona, která se chystala překročit šumavské hřebeny. Potom sloužil jako styčný důstojník u americké vojenské mise a přednášel na Vysoké válečné škole v Praze. Už od jara 1947 počítal s tím, že bude muset prchat z republiky podruhé - tentokrát před terorem komunistů. Proto s celou rodinou trénoval dlouhé pochody lesem a po horách.

Jeden kamarád mu nabídl, aby k útěku použil letadla na lince Praha-Brno, které přistane v západním Německu. Odmítl - nedávno se to už jednou stalo, a proto na letištích probíhají zpřísněné kontroly cestujících. On odejde s celou rodinou, taky někteří příbuzní nechtějí zůstat doma.

Jiný kolega navrhl, aby využil jeho pohraniční rajón, kde vede vojenský hřebčín. Ale než se mohli domluvit, poslali velitele hřebčína do civilu a vstup do pohraničí mu zakázali.

Kamarád plukovník Jaroslav Kašpar-Pátý věděl o stezce přes šumavské kopce u Tachova. Avšak to by bylo pro paní Šedovou, která byla v pátém měsíci těhotenství, příliš namáhavé. Mezitím si synovec Pepík našel zaměstnání v textilce v Aši. Podplukovník se tedy rozhodl: Silva s osmiletou Jaruškou půjdou přes Aš, já se synovcem Rudou Boleslavem a bratrem mé ženy Slávkem Štanclem přes Tachov.

Ale neprozradí nás svým pláčem šestnáctiměsíční Martin? Paní Šedová se zeptala doktora Adolfa Maixnera, lékaře prezidenta Beneše: Nedal byste nám nějaké prášky na uspání dítěte? Maixner odmítl: Už by se nemuselo probudit...

Východisko našel major Charles Katek z vojenské mise USA. Jedna rodina amerického diplomata se chystá k odjezdu, mohla by chlapce vydávat za svého.

Silva Šedová s nevlastní dcerou Jaruškou, jejíž matka zahynula v německém koncentráku, odjela z Prahy do Aše ráno 27. dubna. Osmileté holčičce obtížně vysvětlovala, kam jedou. Mladá paní si sama upravila v občanské legitimaci křestní jméno na Ernu - ženu švagra Pepíka. Bylo to riskantní. Taky povolení ke vstupu do pohraničí neměla. Naštěstí když na ašském nádraží kontrolovala hlídka cestující, jeden muž začal utíkat a bylo po frontě.

Josef Šeda zavedl švagrovou s neteří k paní, která je ubytovala v domě, kde byla stanice SNB a přechodný domov Němců čekajících na odsun. O půlnoci se vrátil s dalšími lidmi a vyrazili. Asi po kilometru chůze už šlapali po německé půdě.

Jakmile řekla Silva Šedová v uprchlickém táboře v Moshendorfu heslo Detroit's Tigers, přijeli pro ně Američané. Nejdřív je ubytovali v Bayreuthu, později ve Frankfurtu. Ale paní pořád nevěděla, kam se poděl její Martin. Když už ztrácela naději, dověděla se, že ho mají v rodině majora Kateka, kterého mezitím pražská vláda vypověděla.

Skupina Aloise Šedy počítala s přechodem až za týden. On sám však vyrazil k určenému místu o den dřív, aby všechno dohodl. Lesník mu ukázal cestu a Šeda si ji vyzkoušel. Sešel do koryta potůčku a stoupal proti proudu, až uviděl hraniční kameny. Měl chuť překročit hranice, ale odolal. V malém hotýlku, kde se ubytoval, za ním přišli dva esenbáci: Ukažte nám povolení pro vstup do pohraničního pásma. Šeda si ho sám vystavil ještě s razítkem hlavního štábu. Teď však nemohl papír dlouho najít, už se obával, že kvůli jeho nepořádnosti všechno praskne, když ho nahmatal v kapse trenčkotu.

Druhý den dorazila celá parta: Ruda, Slávek, pět bratrů Cukrů v čele se slavným válečným stíhačem Václavem a ještě dva lidé. Vyšli v podvečer 5. května. Museli se vyhýbat skupinám dřevařů, kteří kácelí stromy.

Pochodovali a skrývali se celou noc. Ráno prošli okolo osamělého německého statku. Musíme dál - rozhodl Alois Šeda - ke stavení nevedou telefonní dráty.

Na policejní stanici v blízkém městečku jim velitel řekl, že dneska už je Američané nepřijmou, slaví výročí konce války. Přesto podplukovník německého policistu požádal, aby le ohlásil heslem: Detroit's Tigers. Za čtvrt hodiny přijely tři džípy s bílými hvězdami. Ten den večeřel podplukovník se svými synovci na velitelství americké kontrašpionážní služby CIC ve Weidenu.

Zdeňka Václavíka, který se vrátil jako rotný československé obrněné brigády na Západě, zbavili místa vedoucího kulturní rubriky armádního deníku Obrana lidu koncem března. V redakci si směl vzít všechny své věci včetně diplomů a vyznamenání, do kapsy zastrčil i pistoli.

Za několik dnů za ním přijel vysloužilý kapitán Oldřich Pelc, parašutista ze skupiny Potash, nyní národní správce pily v Pumperle u Lenory na Šumavě: Cesta ke svobodě je volná! Tady Standa Urban, který u mne pracuje, pro tebe přijede. Oba muži měli na sobě dlouhé hubertusy, aby se nepoznalo, že pod nimi skrývají britské samopaly stengun.

Václavíkovi zůstalo sedm dnů na přípravu. Nejdřív se musel postarat o anglickou manželku, se kterou se rozváděl, a o dvě dítka. Velvyslanectví zaúřadovalo rychle.

Jeho matka byla na návštěvě u příbuzných poblíž Přelouče. Zajet za ní nemohl, poslal jí tedy telegram, ale ten zřejmě nedošel. Zatímco před devíti lety se s ní rozloučil, tentokrát neměl čas. Nevadí, za několik let jsem zpátky!

Z Pelcovy pily vyrazili v noci, po kolena se brodili ve sněhu. Václavík, překladatel z angličtiny Josef Havrda, syn generála Ingra Ivan, další parašutista ze skupiny Potash Ludva Hanina s manželkou, paní Pelcová, dva Lorencové a mlynář Honza, jehož příjmení se ztratilo. Vedl je kapitán Pelc.

Když začali mít dojem, že se stáčejí doprava, takže dělají kolo a vracejí se, nechali se vést Polárkou. Po desethodinovém maratonu zaklepali ráno na první bavorskou chalupu.

Většina uprchlíků musela volit cestu přes šumavské kopce, proto se jim říkalo "kopečkáři". Ti tak zahájili po Bílé hoře druhý největší exodus v dějinách českého národa, při kterém v letech 1948-89 uprchlo či zůstalo v zahraničí přes 210 tisíc Čechů a Slováků, většinou mladých. Legálně se během komunistické diktatury vystěhovalo dalších 60 tisíc. Většinou odcházeli lidé vzdělaní a moudří - elita národa... ■

Toto je ten pravý muž:známý heraldik,plk. Jiří Louda z Olomouce,se svou paní,MUDr. Jaroslavou./Muž v min.čísle byl plk.Zdeněk Louda,mladší bratr Jiřího./

O PARAŠUTISTECH

Gen. Anton Petrák, váleční instruktor čs. parašutistů ve Skotsku, dnešní resident Bratislavi, napsal pro "Nár. Osvobození" zajímavý článek "Velitelia musia byť zárukou kvality ozbrojených síl štátu". --V Praze vyšla kniha plk. J. Šolce "Smrt přála statečným". Týká se osudů čs. parašutistů ze západu a prof. V. Krajiny. --Jaroslav Herman z Prahy přispěl do texaského "Hospodáře" dokumentárním článkem o G/C R.C. Hockeym "Pilot výsadku Anthropoid". Hockey vysadil 29.12.41 v Protektorátu Gabčíka a Kubiše s pěti dalšími čs. parašutisty; zemřel 22.2.92. --Jaroslav Šperl, člen výsadku CARBON, nar. 7.11.1919, nám poslal foto z roku 69, kde je s J. Mikulášem, J. Rekem a J. Pokorným, který byl u 9. jezd. pluku ve Vys. Mýtě a v 60. letech byl majitelem prosperujícího hotelu ve Walworth, Wisconsin, USA. --I historik P. Peňáz ze Žďáru n.S. se pozastavil nad tím, že na desce C. Musila ve Studenci není zmínka o jeho věznění čs. komunisty v 50. letech. /Musil zemřel v Kanadě./ --J. Čvančara sdělil, že pracuje na 2. a 3. dílu studie "Někomu život, někomu smrt". Zvláštní kapitola je věnována J. Smudkovi. --Jan Zemek z výsadku SILVER B, byl z Vlčnova a jeho bratr Josef byl po válce převorem dominikánů ve Znojmě. Oba byl v 50. letech vězněni. --Jarda Klemeš /z výsadku PLATINUM-PEWTER, 76, vede odbočku ČOL v Ústí n.L. --"Večer-ní Praha" otiskla ve 40ti pokračováních studii "Pražský atentát" z pera Ant. Žižky. --Plk. V. Modrák sloužil ve Voj. Radioústředně a měl doma seskočit jako velitel desantu MORTÁR/KAFKA. Na zemi u Kunvaldu ho očekával O. Šorm; po únoru 48 žil v Chicagu pod jménem Victor Novotný. Modrákova studie o VRÚ je v archívu Národního Musea. --"NO" mělo článek "Poslední boj parašutisty Jiřího Potůčka". Má pomníček v Trnové u Pardubic. --Batovec Josef Valčík, účastník atentátu na Heydricha, byl poctěn památníkem u koželužen v Otrokovicích. Gestapo zavraždilo 14 členů jeho rodiny. Synovec J. Beňo žije ve Smolině u Val. Klobouk. --Vyšla brožura "Bohdašín-Končiny 1942-1997". J. Potůček odtamtud kontaktoval Londýn 3x. Za pomoc Potůčkovi popravili Němci v Zámečku v Pardubicích 15 osob, v čele s manželi Burdychovými. --17.10.97 oslavil plk. Radomír Luža v USA "75". Gratuloval mu i český ministr obrany. --List býv. pol. vězňů "Věrni zůstaneme" měl článek "Úkol pro Anthropoid atentát na Heydricha". —Zajímavá kniha: plk. J. Šolc "Ďáblova past", 198 stran. Obsahuje nové informace o Gestapácích Nechtmannovi a Leimerovi, kterých se po válce zmocnili Sověti. --Z Austrálie se ozvali vých. parašutisté K. Ederman, J. Seda a K. Šebesta. --Gen. A. Petrák dostal od prez. SR voj. Řád L. Štúra II. třídy. --Žďárský týdeník "Mlejn" měl článek o "KL"; jsou ke čtení v čítárně Okr. knihovny. --V angl. knize "The New Order" je informace, že po výbuchu Kubišovy bomby bylo Heydrichovo auto "rozmetáno na kousky" a pachatelé unikli ve "smoke screen"/ve cloně kouře. Po atentátu popravili Němci 1.331 osob, z toho 201 žen. --Velitelé STS kursů ve Skotsku byli mjr. J.T. Young a R.S. Millar.

Pieta vandráckého komanda

Koncem března 1942 vtrhlo do vesničky Ořechov u Telče gestapo. Hledalo anglické parašutisty. Naštěstí pro místní obyvatele vedly jejich stopy jinam. Teprve po válce se zjistilo, že tříčlennou skupinu výsadkářů, nesoucí krycí název Out Distance, tvořili Češi Adolf Opálka, jeho druh Kolařík a Čurda, příští zrádce vykonavatelů atentátu na pražského kata, esesmana Reinharda Heydricha.

Mezi občany Ořechova jsou ještě pamětníci oné události. Nezapomněli a dokonce, i přesto, že doba nehledala hrdiny mezi vojáky západní armády, postavili v roce 1973 na stráně pobliž místa seskoku pomníček Adolfu Opálkovi a všem obětem boje proti fašismu.

I mezi nepamětníky bylo dost těch, kteří chtěli znát o našem zahraničním odboji víc než to, co se psalo v čítankách. Například brněnští trampové kolem Julka Malečka a Tomáše „Camby" Jamovra, k nimž se později přidali i jejich kamarádi z Jihlavy a Třebíče. Svoje toulky přírodou spojovali s cestami po stopách našich parašutistů vysazovaných do protektorátu z Anglie. Navštěvovali místa jejich seskoku, úkryty, sbírali dokumenty a nechali si od pamětníků vyprávět jak to tehdy bylo. Stali se také iniciátory různých vzpomínkových akcí. Jednu z nich v roce 1982 zorganizovali poprvé i v Ořechově. Pochopitelně, že tehdy měli za zády nejedno očko, ale Ořechovští jim šli na ruku a od té doby, vždy na přelomu března a dubna, přijíždějí do Ořechova každý rok.

Také letos, právě minulou sobotu, se tam jako obvykle sešli v sálku vedle místní požární zbrojnice. Bylo to už desáté, jubilejní setkání. Kromě výstavky fotografií, doplněné ukázkami autentické výstroje válečných parašutistů, pozvali mezi sebe pamětníka Jaroslava Klemeše, parašutistu-telegrafisty, který seskočil v únoru 1945 se skupinou Platinum u Chrudimi.

Všichni společně i s několika místními lidmi, šli odpoledne k památníku Adolfa Opálky, kde pod vztyčenou československou vlajkou uctili minutou ticha jeho památku. V kostele v nedalekém Urbanově pak nechali sloužit mši za všechny naše padlé parašutisty. Večer znovu seděli nad fotografiemi, přeli se nad detaily válečných historek a nakonec sáhli po kytarách.

Pro zelené vojenské bundy, usárny, maskáče a kanady by ony, kluky, a mezi nimi už i odrostlejší, možná někteří hanlivě nazvali vandráckým komandem, a ještě nedávno by jim byl leckdo ochoten přišít i protispolečenskou nálepku. Jistě, v jejich počínání je i kus romantiky, ale především úcta a obdiv hrdinům.

JIŘÍ ROUPEC

Setkání čs. válečných parašutistů v Praze v červnu 1991:

Plk. Jaroslav Klemeš /vlevo/, narozen 31.1.1922, účastník operace Platinum-Pewter, žije v Ústí n. Labem-Brné. Vpravo je gen. Rudolf Pernický, narozen 1.7.1915, účastník operace Tungsten, žije v Praze.

Plk. Jaroslav Vrána, narozen 24.1.1914, účastník operace Katarakt /Balkán/. Zemřel v USA.

Plk. Otmar Riedl, narozen 12.9.1914, baťovec, účastník operace Benjamin, zemřel na Moravě nedávno.

O skautech

Zajímavá publikace: "80 let skautingu v Brně", 96 stran. V kapitole "Významné osobnosti" jsou uvedeni: prof. MUDr. Karel Hora /zastřelený v Mauthausenu 7.5.42/, ing. Fr. Hanzelka, doc. JUDr. Velen Fanderlik /zemřel v Trail, BC 2.2.1985/, prof. Ing. Dr. Milota Fanderlik /nar. 12.7.1905, žije v Hradci Králové/, prof. Ant. Novotný /zemřel v r. 1983/ a Ludvík Minařík /zemřel v prosinci 1979/. O tábořišti "Na Říčkách"/Horní Mlýn/ se praví mj.: pozemek s několika budovami /sev. od Líšně a blízko jeskyně Pekárna/ byl v r. 93 nabídnut i s přilehlými pozemky manželi Kaprálovými z USA Brněnské radě Junáka a pronajat na 99 let za symbolickou cenu 1 Kč ročně. Informace o možnostech využití skauty v ČR podá správce Ivo Brzobohatý na č. 44-21-2732. --Br. Dušan Odehnal /Mírová 573, 768 21 Kvasice/ stále tvoří; zajímavá byla pohlednice k 8. Memoriálu R. Plajnera. --Bruno Břečka /Křížovická 14, 603 00 Brno/ dokončil "Kroniku událostí českého skautského hnutí do r. 1990". --MUDr. Milan Vacek-ŠAMAN z N. Jičína a člen historické komise Ústředí oslavil před časem v tichosti "70". --Drsná, ale pravdivá je knížka L. Školouda a P. Štěpánka "Na všechno buď připraven", 210 stran. Popisuje 14ti-letou Kalvárii ve věžních a koncentrácích čs. komunistů br. Lubky Školouda. Důvodem věznění byla menší explose v krajské propagační prodejně KSČ v Hradci Králové; StB měla v archívu název "Akce Petarda" a 9 "pachatelů" bylo odsouzeno za velezradu, paragraf 78. --24.4. jdou Junáci opět na Ivančenu. V březnu položili bratři okresu Frýdek-Místek květiny u památníku, který stojí na místě dřívějších Čajánkových kasáren, kde 14.3.39 naši vojáci měli přestřelku s něm. okupanty. --10.4. se v Třinci konala schůzka Slezské družiny Oddílu Velena Fanderlika /k této družině patří i vydavatel t.l./. Mezi účastníky byl Milota Fanderlik z Hradce se svým vnukem Martinem. Skauti ze zahraničí se mohou stát členy OVF, ale je nutné se přihlásit na: K. Lešanovský, Teplická 55, 405 02 Děčín. --Píše se historie čs. exilového skautingu. Hlavní odpovědnost nese na svých bedrech Ing. Josef Cihlář, Černokostelecká 87, 100 Praha 10. Zatím v osnově není ani zmínka o "Stopě" či o Kanadě a skautské činnosti v 60. letech v Torontě.. --Budova, kterou od města dostali skauti v Olomouci, patřila RA a je ve špatném stavu.

Dr. RUDOLF PLAJNER
náčelník českého Junáka
zahájil po dvacetileté nucené
přestávce činnost Junáka
na památné schůzi činovníků v Domovině 29. 3. 1968

Dr. Rudolf Plajner

Z České republiky

Kdo byl vězněn za Němců, měl by do jednoho roku nesvobody dostat 28.800 Kč, do 30ti měsíců 35.600 Kč a více než 31 měsíců 46.000 Kč. --Podle "SN" byli ve studentské delegaci z Nerudovy ulice A.Navrátil, Jelich, Béza, Pešek a Šroubek. Asi 100 StB zatkla. --Nakl. TILIE v Ženově u Ostravy vydalo zatím 25 zajímavých knížek. V re-edici vyjde Čelovského "So oder so". Revue "Společnost" rediguje B.Rywiková. V květnu bude v Ostravě "Janáčkův máj". Plánují se "Janáčkovy Hukvaldy". --A.Klímová-Brejchová /Mořanská 100/163, 147 00 Praha 4/má k tisku připravených přes 600 básní a 5 knih, ale rozhodla, že "současná dravčí doba není vhodná" na vydání. Nabízí čtenářům "KL" kvalitní a cenově přiměřené ubytování ve své vile. --J.Dienstbier se stal zpravodajem OSN v Bosně. --D. Hašek rozdá za rok asi 200 podepsaných hokejek. --V Olomouci zemřel etnograf K. Langer. --V Neštěmicích se vyskytují potkani, před kterými ustupují i policajti. --V Pardubicích se vyskytly padělané autobusové jízdenky. --Tryzna v Ležákách bude 21.6. --Bude Třída míru v Pardubicích Královská? --Milena Lukášková z Horní Police nám vysvětlila, co je vizovické těsto. -- "Int. Herald Tribune" napsal, že Češi jsou "líní rasisté, kteří se většinou nedomluví anglicky". --Za skandálem v ČSSD se zdá být krajan J. Vízek ze Švýcar. --A. Vláčil má v Olšanech u Prostějova soukr. hasičské museum. --Před 150ti lety vyjel první vlak z Olomouce do Prahy. Vyznamenal se inž. Jan Perner z Pardubic. --Ornitologové napočítali loni na podzim v ČR 54.437 ptáků 158 druhů. --Kdysi slušný hotel Merkur v Zábřehu je dnes ruina a bydlí tam bezdomovci. Je to podobný příhad jako hotel Grand v Pardubicích. --Mezi Bohumínem a Ostravou se plánuje větší říční přístav. Napojením na Odru by lodě mohly plout až do Baltického moře. --Na nám. TGM v Prostějově se pokusil o sebevraždu upálením opilý muž z Otaslavic. --Vyšel nový anglo-český průvodce Prahou: "Kubistická Praha", 232 stran. --Natáčí se dokumentární film o A. Rašínovi. --Vyšla kniha M. Boráka "Spravedlnost podle dekretu". /Po válce bylo v ČSR souzeno za kolaboraci s Němci 30.142 osob a bylo vyneseno 778 rozsudků smrti. --Hranice mezi SR a ČR je tak děravá, jako mezi USA a Mexikem. --"Zprávy Klubu přátel Pardubicka" vycházejí už 32 let. Redakci řídí PhDr. Jiří Kotyk. Okr. knihovna oslavila 100. výročí. Ředitelem je Mgr. Petr Káník. --Před 450ti lety byl v Čechách zvolen králem Jiří z Poděbrad. --Benův úřad zatím přezkoumal přes 100 justičních vražd v 50. letech. --Rozvíjí se tzv. drobné koňařství. Zapálení jsou obvykle mladší lidé /obého pohlaví/ a mají obvykle jednoho či dva jezdecké koně. Musí to být na venkově. --Sjezd rodáků Mistrovic u Jablonného n.O. bude 27.-28.6.98. Bude tam i pouť a z Montreálu Sokol Alois Fogl. --Předsedou sekce lužickosrbské kultury při Národním Muzeu v Praze je dr. Zdeněk Boháč. Počet "Polabských Slovanů" je dnes jen asi 100.000. --Známý pardubický profesor Josef Svoboda je pochován v Budíšově. V rodinné hrobce, 16 km od Třebíče, kde zemřel. V důchodu vynalezl na 200 hlavolamů.

Z BRNĚNSKÉHO HANTECU

Je několik věcí typických pouze pro Brno. Veletrhy, Masarykův okruh, Petrov, Špilberk, hezké ženy, silní muži, např. dnes již bohužel nežijící Franta Kocourek..., a ten byl s několika jinými šiřitelem další rarity ryze brněnské, jíž je brněnský hantec.

Pátek třináctýho

Ráno se probudím, votevřu augle, hodim čučku na cibule, vylítnu z betle a majznu se do bedny. S bordelem v řepě vlítnu do cimry na chálku. Uklohním si té, hodim sicnu, kósnu do bimzu – a vodende mně blomba. Nechám teda gábl gáblem, vohodím se a razim do hokny.

Vypadnu z baráku a hópnu do první lochny v pangétě – a mám vadnó haksnu. Je to pasový. Du na šalinu, tam čumí sajtna, mám ale vygómnuté plac. Naklapu do šmirglu, chcu hodit sicnu, ale co flek, to fakan nebo stará šochtla – a na rakách sedmička. Čapnu plótvó štanglu, abych nehodil hubu. Nastópí kábr a chce flósek. Mám kliku, je to špica, šalinkartu mám..., ale v kéru. Hodim na něho šorfku a vypadnu. Do hokny du šórem. Přirazim do fachy, šéfům se ekluje, že nésu časné. Žádná křeč, bude to klap, musim si dát *majzla. No a dyž* dostanu kopny, hodim si mašlu.

Gómnu koc, ušiju tunel, říkám si. Lochčí se mně do ksichtu. Hlásí, že nemám lováče, ani hára, kelcny mám na vodchodu, před betló se casnuju. Povídá: „Neflignuj a di grófňat do palírny. Do singlu mě nedotlačíš!" Nésu žádné řízek, propálila mě.

Po hokně si hópnu na škopek, ale je to levandule – su négrové. Vysomruju na pugétu pro stařku, přirazim do béváku – tam švigrmutra. Je to v gébišu... byl pátek – třináctýho.

Pro čtenáře, kteří by snad nerozuměli brněnské hantýrce, nabízím téměř doslovný překlad. Pro ty, kteří by našli mezi výrazy některé odlišnosti, dodávám, že k různým diferencím dochází v závislosti na městské čtvrti nebo oblasti.

Pátek třináctého

Když se ráno probudím a otevřu oči, podívám se na hodinky, vstanu z postele a praštím se do hlavy. Zmaten z rány do hlavy jdu do kuchyně najíst se. Uvařím si čaj, sednu si, kousnu do chleba – a vypadne mi plomba. Nechám tedy jídlo jídlem, obléknu se a jdu do práce.

Když vyjdu z domu, šlápnu do první díry v chodníku a mám zraněnou nohu. Je to k ničemu. Jdu na tramvaj, tam je již skupina lidí. Mám vypočítané místo, kde budou dveře. Nastoupím, chci si sednout, ale všude sedí buď robátka, nebo starší paní – a to je sedm hodin. Chytím se za tyč, abych neupadl. Nastoupí kontrolor a chce lístek. Je to dobré, mám legitimaci... ale doma. Udělám na něho fintu a vystoupím. Do práce jdu pěšky. Přijdu do práce a vedení se nelíbí, že jdu pozdě. Nic si z toho nedělám, bude to v pořádku, ale musím si dát pozor. No a když mě vyhodí, sáhnu si na život.

Potkám děvče a nachystám podraz. Směje se mi do tváře, že nemám ani peníze, ani vlasy, mám zuby v nepořádku a před postelí se třepu. Říká: „Nesnaž se a jdi se vyspat do hospody. Do bytu (a postele) mne nedostaneš!" Nejsem žádný superman, prokoukla a zesměšnila mne.

Po práci si zajdu na pivo, ale je tu chyba – nemám peníze. Vypůjčím si alespoň na kytičku pro manželku, přijdu domů – a tam tchýně. Je to v háji, byl pátek – třináctého.

Brňák Leoš Toman

Jiří Janeček celý život luštil

Knihou Gentlemani (ne)čtou cizí dopisy, vydanou brněnským nakladatelstvím Books, přibližuje Jiří Janeček špionáž z hlediska luštitelů tajných depeší. Mnohé operace jsou řízeny pomocí vysílaček, kdy si centrála vyměňuje s agenty působícími na nepřátelském území šifrované rozkazy a informace. Kontrašpionážní služby se snaží depeše zachycovat - potom putují ke skupinám luštitelů.

Mezi našimi vojenskými luštiteli strávil Janeček celý život. Ve své druhé knize nejen nastiňuje základy kryptologie, tedy vědy zabývající se šifrováním, ale na příkladech z historie také ukazuje některé slabé stránky zpravodajských služeb, které používaly snadno rozluštitelné kódy. Například se dovídáme, že němečtí luštitelé dokázali číst telegramy putující mezi příslušníky českého odboje a londýnskou tajnou službou nejpozději v létě 1941. Tato neopatrnost důstojníků exilové tajné služby zřejmě zavinila zatčení mnoha ilegálních pracovníků. Neméně zajímavá je historie československé kryptologie od dvacátých let až do konce komunistického systému. Kniha může zaujmout nejen zájemce o špionážní literaturu, nýbrž i luštitele rebusů: obsahuje totiž řadu šifrovacích postupů. MFD 28/3'98

KAREL PACNER

Libri prohibiti

informuje své členy, příznivce a sponzory ve své zprávě z ledna 1968.

Knihovna „zakázaných knih" vznikla v r. 1990 z potřeby soustředit a zpřístupnit exilovou a samizdatovou literaturu.. V r. 1991 byla založena společnost Libri prohibiti jako nevýdělečné sdružení občanů. Mezi zakládajícími členy jsou Václav Havel, Hana Ponická, Ludvík Vaculík, Radim Palouš, Milan Jelínek, Vilém Prečan, Pavel Tigrid a mnohé další významné osobnosti. Představitelem společnosti je Jiří Gruntorád, který tak navazuje profesionálním způsobem na svoji samizdatovou činnost z komunistické éry. Mezi pozdějšími členy najdeme jména Jan Beneš, Jiří Gruša, Jaroslav Strnad, Mirko Janeček a další samizdatové a exilové vydavatele a publicisty. Kdo chce knihovně jakkoliv pomoci, je zván, aby se stal členem.

Knihovna samizdatové a exilové literatury Libri prohibiti obsahuje na 17000 knihovních jednotek a na 1300 titulů periodik. V r. 1997 vzrostly fondy o 4100 knihovních jednotek a 100 periodik. Rovněž audiovizuální oddělení bylo rozšířeno. Na r. 1998 si klade knihovna za cíl pokračovat v akvizicích, v počítačové katalogizaci, zachránit ohrožená exilová periodika kopírováním a přenosem na elektronická média a další.

Z rozpočtu v r. 1997 – příjmy 1,150.000 Kč, vydání 745.000 Kč zbývá zůstatek 205.000 Kč. Rozpočet na r. 1998 předpokládá výdaje 2,309.000 Kč (z toho na provoz knihovny 1,050.000 Kč, na další projekty 1,259.000 Kč) a příjmy 1,935.000 Kč

Knihovna je otevřena od pondělka do čtvrtka od 13 do 17 hodin. Je navštěvována zájemci z celého světa, studenty a vědeckými pracovníky. Ročně dělá knihovna na 30.000 stran kopií. Je to rozsáhlý provoz, knihovna při tom nemá stálé zaměstnance, proto vítá každou podporu a pomoc.

Ve Švýcarsku působí od r. 1995 Klub zahraničních přátel Libri prohibiti, adresa: **L. Jílek, Fondation Archives Européenes 2, Rue Jean-Daniel Colladon, 1204 Geneve, tel. 022 – 705 78 56.** Podobnou podporu uvítá knihovna i v jiných zemích. Adresa: **Libri prohibiti, Senovážné nám. 2, 110 00 Praha 1, tel./ fax 02 / 24 22 59 71.**

Unie Svobody konala svůj první ustavující kongres v Nymburce 21. a 22. února. Předsedou byl podle očekávání zvolen velkou většinou hlasů Jan Ruml, místopředsedy jsou: starosta Kutné Hory Ivo Šanc, sociolog Petr Matějů, politolog Petr Mareš a poslanec Václav Krása. Bylo splněno volání po nových tvářích, proto nekandidovali ministři Ivan Pilip, Stanislav Volák ani Michal Lobkowicz. Zvolením vedení, přijetím základních dokumentů a tézí politického programu se uzavřela první fáze vývoje této strany. Podle Rumla půjde strana do voleb samostatně, i když utvoření volební koalice nevylučuje. A po volbách bude vhodná doba pro položení základů jedné silné pravicové strany, která by byla vzájemně ovlivňována jak křesťanskodemokratickými postoji, tak i postoji liberálními. Mezi pozvanými hosty byl předseda KDU-ČSL Josef Lux, místopředseda ODS Miroslav Beneš, ministr Vladimír Mlynář a generální tajemník Evropské lidové strany Klaus Welle.

Gangy cizinců častěji střílejí v Praze

Ostrava (wil, ČTK) - Cizinci, kteří v České republice organizují obchod s drogami, kradenými auty, prostituci, vydírání a další trestné činy, nejčastěji patří ke zločineckým gangům ze států bývalé Jugoslávie nebo Sovětského svazu.

Tito cizinci na severu Moravy spíše sondovali terén a nyní tam působí ti z nich, kteří v hierarchii uvnitř zločineckých skupin patří spíše ke středně důležitým lidem. V Praze se usídlili ti, které policisté považují za významné bosse některých větví ruské mafie.

Poté, co policie v květnu 1995 zasáhla proti takzvané solomonské větvi ruské mafie, jejíž členové se scházeli v restauraci u Holubů, řadu jejich členů vyhostila ze země. Větší převahu začali v České republice získávat gangy z bývalé Jugoslávie.

Za nejnebezpečnější z nich označují policisté Albánce z Kosova, mezi něž patří také Aliu Sefedin a Emra Fuat, které policie podezírá, že v ostravském Cotton clubu minulý týden v pondělí postřelili tři Rusy. Kosovští Albánci mají podle policie na svědomí také dvě přestřelky, při kterých přímo v centru Prahy zastřelili několik lidí a uprchli.

Střelbou o sobě dala v minulém roce v Praze poprvé vědět i čínská mafie. Podle policistů má na svědomí případ, kdy někdo vyhodil z okna věžáku dva svázané Číňany. Tři další Číňané zemřeli při přestřelce se svými krajany loni v Praze-Hostivaři.

Političtí vězni: Společnost nám nejvíce dluží v oblasti práva

Praha – Prezident Václav Havel pozval včera do Španělského sálu Pražského hradu na 800 bývalých politických vězňů, aby si připomněli následky, jež vyvolal únor 1948. „V tom, že nás prezident pozval, abychom společně vzpomenuli začátku třetího odboje, vidíme i ocenění vládních představitelů našeho komunistického odboje," řekl ZN předseda Konfederace politických vězňů Stanislav Drobný.

Jak předseda Konfederace dále zdůraznil, bylo jen v České republice v době totality vyneseno přes dvě stě tisíc nespravedlivých rozsudků. Pro mnohé z odsouzených to znamenalo smrt, dlouholetý žalář či pracovní tábor. „Věřili jsme, že až se situace změní a až nastanou opět normální demokratické pořádky, že komunisté z veřejného života zmizí, že komunistická strana nebude existovat," zdůraznil S. Drobný a dodal, že proto také ještě v době federace podali třikrát návrh na zákaz KSČ. Nesplnění tohoto přání pokládají političtí vězni za křivdu a dluh této společnosti. Základní omyl v polistopadovém vývoji pak je podle nich v tom, že se přistoupilo na kontinuitu právního řádu reálného socialismu a polistopadové demokracie. A tak se stalo, že účastníci třetího odboje se i podle současných zákonů dopustili zločinu. To však neznamená, že by byli zločinci z pohledu obecné právní filozofie. Právě tento rozpor se stal podle Drobného jednou z hlavních překážek, proč se těžko trestají ti, kteří za utrpení tisíců lidí nesou odpovědnost. Předseda Konfederace sice ocenil práci Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, je však přesvědčen, že vznikl pozdě a pro svou práci měl málo pravomocí i nedostatečné personální obsazení. To vše jej limitovalo. Nyní zbývá již jen nepatrně času, aby něco dokázal, neboť i nová promlčecí doba brzo skončí.

Tyto problémy tedy, jak zdůraznili zástupci politických vězňů ve Španělském sále, pokládají za nejdůležitější. Samozřejmě jsou rádi, že se na ně pamatovalo s odškodněním. Vždyť, jak konstatoval S. Drobný, většina neměla možnost lukrativního zaměstnání, a tak důchody jsou nepatrné a ve většině případů zdraví velmi chatrné. Za velkou škodu pokládá, že se z majetku KSČ nevytvořila nadace, která by potřeby těchto poškozených financovala. Tak se rozplynul a občané z něho nic nemají. ŠÁRKA HELMICHOVÁ

ZEMSKÉ NOVINY – 25. 2. 1998

Výstava o operní pěvkyni Emě Destinové v Národním muzeu. K jejímu 120. výročí narození a 100. výročí jejích operního debutu v Berlíně byla otevřena výstava, která potrvá do 14. června. Korespondence dává nahlédnout i do soukromí umělkyně - na slávu i na hloubku osamění, na stesk po domově, na pokoru k dočasnosti pozemského života. Záštitu převzala Dagmar Havlová, manželka českého prezidenta.

ČECHOSLOVÁCI v ZAHRANIČÍ

Bílá paní v Austrálii

Vidět Bílou paní mezi klokany by asi leckdo z nás považoval za fatu morganu či delirium tremens. A přece se tak stalo. Tahle bytost z mnoha pověstí se zjevila na jedné osamělé australské farmě, a to při příležitosti oslavy promoce. Získání doktorského titulu tu spolu s ní oslavovala Jaroslava Křivánková, osmasedmdesátiletá Čechoaustralanka.

Od útlého mládí vyrůstala v městě dodnes dýchajícím minulostí, kdysi majetku pánů z Růže - Jindřichově Hradci. V roce 1949 emigrovala v jedné z prvních poúnorových vln se svým mužem, známým místním lékařem, do Německa, po roce se ovšem rodina Křivánkova i se dvěma malými dětmi ocitla u protinožců - v Austrálii.

PRÁCE NA PŘÍDĚL

•Cesta byla sice zdarma,• vzpomíná paní Křivánková, •ale zato jsme pak museli dva roky dělat takovou práci, jakou nám přidělili. Můj muž, ačkoliv byl lékařem, nejprve montoval plynová topení, po čase pracoval jako ošetřovatel v psychiatrické léčebně. Já měla štěstí, tehdy byl v Sydney nedostatek zdravotních sester, a tak jsem se jednou z nich, i když jsem neměla příslušné vzdělání, stala. Praxi jsem samozřejmě měla za sebou, doma jsem často pomáhala manželovi v ordinaci.•

Když uplynula dvouletá lhůta, musel si dr. Křivánek doplnit vzdělání, aby mohl provozovat praxi, živitelem rodiny se na tři roky stala jeho žena. Přes den vedla studentský penzion, po večerech si přivydělávala opět jako zdravotní sestra. K lepšímu se vše obrátilo v okamžiku, kdy si v městečku Blacktown konečně otevřeli vlastní ordinaci a pacienti se jen hrnuli.

Bylo tam tehdy mnoho emigrantů z nejrůznějších zemí, proto se Křivánková přiučila mnoho jazyků - italštinu, polštinu, ukrajinštinu, ruštinu, němčinu, už před tím musela samozřejmě zvládnout angličtinu.

•Od přemíry práce jsme potřebovali někam občas utéci, tak jsme koupili kousek od města dvaačtyřicet hektarů půdy, kde jsme si postavili chatu a začali farmařit,• pokračuje Křivánková.

•Když odešel muž do penze, propadli jsme kouzlu obdělávání půdy docela. Napřed jsme si postavili menší dům - ten teď pronajímám - později pak velké stavení, ve kterém bydlím dodnes. Ovdověla jsem před čtrnácti lety, a od té doby hospodařím sama. Pochopitelně, že všechno dělat nemohu, na to mám dělníky, ale klidně vylezu na traktor a ořu.•

MÍSTO JÁNOŠÍKA – MARKÉTA

Taková práce ale činorodou ženu nemohla vytížit, stýskalo se jí po duševní činnosti, a začala proto studovat filozofickou fakultu na univerzitě v Sydney. Nejdříve získala titul bakalářeˇ, později magistra a letos v květnu byla slavnostně promována na doktora filozofie. •Téma své disertační práce jsem si zvolila poněkud zvláštní. Bílá paní jindřichohradecka - pět set let historie a propagandy. Původně jsem chtěla psát o Jánošíkovi a hledala jsem prameny ve Vídni, ale tam mne profesor Preinesdorfer přesvědčil, že bílá paní je zajímavější téma. A protože pocházím z města, kde se tahle pohádková bytost zjevovala, neváhala jsem ani vteřinu a pustila se do díla.

Práci jsem psala čtyři roky, materiály jsem sbírala nejen ve Vídni, ale i v Praze, z níž znám nejlépe univerzitní knihovnu v Klementinu. Začala jsem v patnáctém století a skončila vlastně v současnosti. Zajímavé je, že jindřichohradecká Bílá paní nebyla paní Perchta, jak se všichni mylně domnívají, ale paní Markéta z Leuchtenburku.•

Australská babička se do Čech vrací ráda a často, dokonce tu má vlastní byt v Jindřichově Hradci. Neodříká se ničeho, pochutná si na dobrém jídle - a pivo? To prý máme nejlepší na světě. Nadobro už prý asi nepřijede, srdce ji táhne mezi klokany, na její farmu, k dětem, které i když mluví dobře česky, jsou už Australany.

JAROSLAV KOPŘIVA

POEZIE

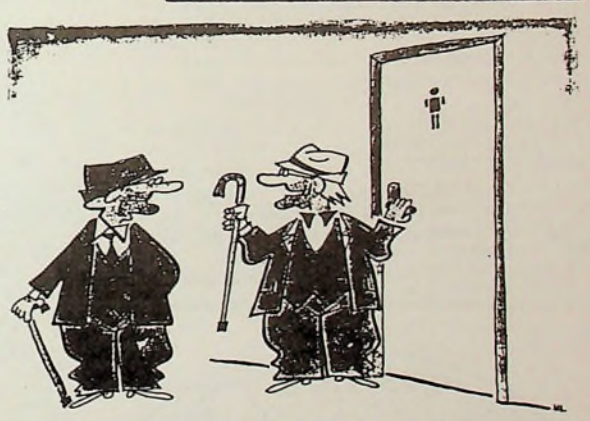
Jana Witthedová
TROSEČNÍCI KŘIŠŤÁLOVÉ ZEMĚ
(Protis, distr. H. Švarcová, Masarykovo nám. 157, 256 01 Benešov, tel.: 0301/21660) brož., 125x205 mm, 84 str., 42 Kč, ISBN 80-85940-15-9

Sbírka zachycuje patnáctiletý vývoj poetiky Jany Witthedové (1948), české básnířky a spisovatelky žijící ve Švédsku. Kniha poskytuje příležitost se poprvé seznámit v ucelené formě s básněmi autorky, kterou potkal známý osud - nemožnost publikování ve vlastní zemi po r. 1968. Právě události konce šedesátých let jsou jí silným impulzem k pozvednutí hlasu, nezůstává však jen u toho a snaží se nalézt katarzi v nadčasovém. Pod poněkud existenciálním náhledem na svět se skrývá hluboký zájem o osud jednotlivce, mnohdy je akcentován svět dítěte.

NAŠI V USA

Vyjímečná kniha "Treasury of Czech Love Poems, Quotations and Proverbs-In Czech and English", 128 stran, US $11:95. Vyšla v nakl. Hippocrene Books, Inc., 171 Madison Ave., New York, NY 10016, USA. Redigovala a přeložila Marcela Rýdlová-Ehrlich, profesorka na Columbia U. Pochází z Prahy. Mezi básníky jsou např. Jar. Seifert, Jan Alda, V. Hrabě, Milan Kundera, J. Urbánková a Jan Neruda. Doporučujeme. --Dominik Hašek z Pardubic odmítl kandidaturu na prezidenta ČR. Rodné město ho jmenovalo čestným občanem. Vydělává asi 7 mil. am. dolarů za rok. --19. 1. 1978 zemřel v USA vědec Kurt Gödel, rodák brněnský. Žil ve Vídni, ale od r. 39 působil na Princeton U. —Američanka Nancy Fitzgeraldová řídí ve svém bytě v Kroměříži "Anglický klub". Tvrdí, že české TV stanice kupují v USA nejhloupější seriály. Působila ve Vizovicích a ve Zlíně; má ráda slivovici. --V Brně podepisovala knihu o svém manželovi Hugo Haasovi jeho vdova Bibi Haasová, 81. Název knihy: "Dlouhá svatební cesta". --22. 2. 98 zemřel dr. Jan Stránský, poúnorový exulant, otec dnešního vydavatele "Českého Dialogu" Martina J. Stránského. -- Nedávno zesnulý šéfredaktor chicagského "Hlasatele", Josef K. Kučera, st. byl pův. povoláním mlynář a pocházel ze Strašnova u Ml. Boleslavi. Bylo mu 84 let. --Na trhu v USA se objevil lék proti rakovině prsů TAMOXIFEN. --Czech Festival v Lincoln, Nebraska bude 2.5. --V New Yorku debutovala s úspěchem česká harfenistka K. Englichová. --Úspěšný BESEDA BALL byl v New Yorku 14. 4. V pozadí pilně pracovali manželé Knorrovi. --Am. ambasáda v Praze nemíže zabránit svým občanům, aby se ubytovali v pražských hotelích, které vlastní Castrova Kuba. Podle "MFD" jde např. o hotely FORUM a PANORAMA. --"Člověk se nemá ohlížet zpět" řekli pražským novinářům manželé Matuškovi, kteří žijí spokojeně v Madeira Beach na Floridě. Na ledvinové kamínky je v USA Mono-octanoin, vyzkoušený v Mayo klinice v Rochester, Min. --Louis B. Kašpárek se z Brookparku, OH odstěhoval na: 4 Muscios Rd., Glenorie, NSW, 2147, Australia. --Joe Machek dokončil v LA rukopis svých pamětí. Působil mj. v Montreálu. --Pí Edith Táborská, vdova po dr. Eduardovi, vzpomíná v dobrém na švédskou hraběnku Amelii Posse. Pomáhala za války a po únoru 1948 mnohým našim uprchlíkům. --Krajané z USA začínají psát redakcím českých deníků, např. R. Matějíček z Detroitu a M. Valoušek z Oklahoma City. --Am. ambasáda v Praze propustila Češku, která za úplatek vydávala turistická vísa do USA, specificky pro Playpen Club v New Yorku. --U Machků v L. A. byl pianista Mirek Chytil, rodák z Olomouce. --Am. firma WamfCo chce v Mohelnici postavit velkou papírnu. --Archívy Čechů v cizině by se měly dopravit do ČR. Další informace: J. Fuchsová, P. O. Box 66453, Los Angeles, CA. 90066, USA. --Prof. ekonomie z U. of Michigan Jan Kmenta bude pohostinsky přednášet na UK v Praze do poloviny května t. r. -- Dr. R. Luža má adresu: 18 Golf Club Rd., Langhorn, PA. 19047, USA. Tel. /215/ 741-5897. --Vl. Kříž ze S. Franciska vlastní vydavatelství Obzor v Jihlavě. /Dostal se ven v r. 84 na doma vyrobený dipl. pas knížectví Hutt River /v Austrálii/. --Starosta Měníka nám sdělil, že čs. poúnorový novinář Luděk Stránský se tam narodil 30. 1. 1900 a že tam žije jeho bratranec E. Kaizr. -- Bohatá knihovna Sokola L. Angeles je mezi krajany populární. Správcem je J. J. Vondráček z Laguna Hills, Kalifornie.

Čtvrtník moravského humoru a srandy.
"Trnky-Brnky", Box 55, 763 12 Vizovice, ČR.
US$10 za rok..

CELEJ ŽIVOT JE ZALOŽENEJ NA PRINCIPU CHŮZE, CHODÍŠ DO ŠKOLY, ZA HOLKAMA, DO PRÁCE A TEĎ ZASE CHODÍŠ FURT NA MALOU STRANU ....

Úspěch studentů v Atlantě

Tým českých studentů z pražské Univerzity Karlovy zvítězil v sobotu v americké Atlantě ve 22.ročníku mezinárodní soutěže počítačových programátorů. Soutěže, která začala ve středu, se zúčastnilo 54 týmů z univerzit a vysokých škol pěti kontinentů.

Lendlovi se narodila pátá dcera

Bývalému tenistovi Ivanu Lendlovi a jeho ženě Samantě se v Connecticutu v americkém státě Greenwich narodila 20. ledna dcera Nikola Antonia. Od své svatby 15. září 1989 mají oba manželé již čtyři dcery - sedmiletou Mariku, šestiletá dvojčata Carolinu a Isabellu a čtyřletou Danielu.

Sedmatřicetiletý Lendl vyhrál za svou kariéru osm grandslamových turnajů, avšak nikdy se nedočkal vytouženého vítězství ve Wimbledonu, kde byl dvakrát ve finále. Dosud mu patří primát v počtu 270 týdnů na trůnu světové jedničky. Poslední zápas své tenisové kariéry absolvoval ostravský rodák, který získal v červenci 1992 americké občanství, ve 2. kole US Open v roce 1994 proti Němci Berndu Karbacherovi. Kvůli vleklým bolestem zad potom s tenisem skončil, ale pokračuje ve svém dalším oblíbeném sportu - golfu. V bývalé vlasti se proto pravidelně zúčastňuje golfového turnaje Czech Open. Sv. ton '98

Hvězda české opery Eva Urbanová v New Yorku

Árie z Dvořákovy Rusalky, Janáčkovy Její pastorkyně, Ponchielliho La Giocondy a některé další přednesla v neděli v Rye severně od New Yorku na soukromém koncertu česká sopranistka Eva Urbanová. Hvězda české opery se v New Yorku připravuje na první vystoupení v „kamenné" Metropolitní opeře v roli Ortrud v novém nastudování Wagnerova Lohengrina v režii Roberta Wilsona a pod taktovkou dirigenta Jamese Levina. Urbanová se v mekce světové opery „zachytila drápkem" poté, co na začátku loňského roku byla připravena jako první náhradnice pro titulní roli v Pucciniho Tosce a v létě zpívala s Metropolitní v rámci tradičního koncertování pod širým nebem Santuzzu v Sedláku kavalírovi. Na podzim se zase do Metropolitní vrátí. Nedělní koncert uspořádala stavební společnost Figaro, v jejímž čele je Stanislav Kotyza, operní pěvec, který byl také v neděli Urbanové partnerem v několika duetech. Kotyza patří k propagátorům Urbanové v USA. Prosadit se v Metropolitní je neobyčejně těžké a Urbanová pro to udělala vše. Loni jí naznačili, že chce-li mít šanci na další roli, musí zhubnout. Česká sopranistka se letos vrátila o 35 kilogramů lehčí. V neděli řekla, že se svou původní váhou by ani neměla šanci zajímavou, ale fyzicky náročnou vizi režiséra Wilsona zvládnout. „Když se v Americe někomu něco podaří, druzí ho ocení," řekla Urbanová a posteskla si, že doma, žel, takové zkušenosti nemá. Je ale zřejmé, že rámce domácí operní scény jsou jí již malé a že je přerostla. „Pro mě, jako pro Češku, je důležité, že jsem si zazpívala v Národním divadle, což byla pro mě meta nejvyšší."

Old West Stamp Shop
Established 1953
COMPLETE LINE OF PHILATELIC SUPPLIES
TONY & CECIL CIFKA
ROOM 233 UNIVERSITY BLDG (303) 629-5182
910 16TH STREET DENVER, COLO 80202